

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
“КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ”
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА ЯК СУБ'ЄКТ
МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
У ФІЛОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДІ
ТА НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ»

15 ТРАВНЯ 2014

м. Київ

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

ВІТАЄМО ВАС НА
VII МІЖНАРОДНІЙ СТУДЕНТСЬКІЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛЮДИНА ЯК СУБ'ЄКТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ:
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФІЛОЛОГІЇ,
ПЕРЕКЛАДІ ТА НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ»,
організатором якої є
кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови
факультету лінгвістики НТУУ «КПІ»

**Програма конференції передбачає секційні засідання,
які відбудуться з 14-00 по 17-00
в аудиторіях корпусу № 7 НТУУ «КПІ».**

РОБОЧІ МОВИ КОНФЕРЕНЦІЇ
українська, російська, англійська

РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Доповіді на засіданні секцій – 5 хв.
Відповіді на запитання та обговорення – 5 хв.

Оргкомітет конференції: кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови ФЛ, ауд. 601, корпус 7, НТУУ «КПІ», к. філол. н., доц. Глінка Н.В., Ткачик О. В.;

Технічне забезпечення: ст. лаб. Зайченко Ю.О., Філіпов Р.Ю.

СЕКЦІЯ №1
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Андрєєва О.М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-03

**THE STYLISTIC ANALYSIS OF MEDICAL TEXTS (THE RESULTS OF
PROJECT WORK)**

The main purposes and functions of scientific prose style are: to provide factual and precise information, which must be clear, concise, unambiguous and explicit, to promote scientific ideas and exchange scientific information among people, the target audience is a relatively small group of professionals who are well acquainted with the issue in question. There are several basic genres of scientific prose style: scientific articles, monographs, textbooks, annotations, abstracts, reviews. The main characteristics of all scientific prose style are: logical sequence, impersonality, a great amount of terms etc.

The aim of the project work on Comparative stylistics of English and Ukrainian was to illustrate the general features of medical scientific texts which belong to scientific style proper (substyle of exact sciences).

According to our analysis we have distinguished next points. English has borrowed countless medical terms (ribonucleic acids). One reason Latin and Greek roots are used to form medical words, is that they result in terms that are shorter and more convenient than long descriptions in English. (mononucleosis - an acute infectious disease triggered by the Epstein-Barr virus). The emergence of synonyms in medical lexicon is stimulated by ethical reasons. The blunt words cancer and tumor have always been considered by physicians to be too unbearable to be pronounced in front of their patients. Doctors can and do refer to cancer as ‘the mitotic figure’ or ‘a neoplasm’. The obscure technical jargon is sometimes necessary during doctor-patient interchanges. Alternative forms of medical nomenclature exist. Instead of Latin and Greek roots, which actually denote something about a medical procedure, medical eponyms are sometimes used (Parkinson’s disease).

So, the main conclusion is that medical texts possess all features of scientific style proper, but special attention is paid to medical terminology, because it has many peculiarities that differ from terminological systems of other exact sciences.

ВИНИКНЕННЯ НОВИХ СЛІВ У ПУБЛІЦИСТИЦІ

Варто зауважити, що у попередні десятиліття розвитку німецької мови індивідуально-авторські слова створювалися і вживалися переважно в красному письменстві та розмовному мовленні, рідше — у публіцистиці. На початку XXI століття нові нестандартні лексичні одиниці значно активізувалися у мові ЗМІ. Лінгвістика на сучасному етапі розвитку характеризується підвищеним інтересом до утворення нових слів, це зумовлюється насамперед значущістю нових лексичних одиниць у житті сучасного суспільства: розвитком засобів масової інформації, формування власної і суспільної думки. Кардинальні зміни, що відбуваються сьогодні у соціально-політичній і економічній сферах життя, найбільш виразно і швидко проявляють себе в мові засобів масової інформації, а саме – публіцистиці. Як відзначає Л.О. Кудрявцева, мова ЗМІ відображає мовну картину соціуму. Завдяки своїй високій популярності ЗМІ впливають на повсякденну мову, і відображають її особливості.

Отже, саме журналісти виступають сьогодні ініціаторами вільного використання мови. За спостереженнями лінгвістів, мова газетно-журнальної комунікації кінця XX – початку XXI сторіччя стає нормотворчим фактором, який впливає на сучасні загальномовні тенденції. З іншого боку, дослідники мови ЗМІ говорять про неї як про впливовий і авторитетний різновид мовлення, інструмент формування суспільних поглядів та настроїв.

Оскільки у лінгвістиці досі немає єдиного тлумачення виникнення нових слів в мовленні, це питання завжди привертало увагу лінгвістів. Новим словам присвячені роботи Г.О. Винокура, Н.І. Фельдман, В.Н. Хохлачової, О.Г. Ликова, В.В. Лопатіна, О.А. Земської.

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОМІНАТИВНОГО РЕЧЕННЯ

У французькій мові номінативне речення є поширеним та важливим для акту комунікації засобом синтаксичного вираження, який до даного часу не був предметом самостійного комплексного розгляду, саме це і визначає його актуальність.

Мета цієї роботи полягає у визначенні семантичного характеру номінативних речень.

Існує кілька підходів до класифікації номінативних речень, що ґрунтуються або на їх функціях, або на структурних особливостях. Однак ці класифікації є недостатніми, оскільки деякі типи речень, виділення яких можливе на основі семантичних критерій, залишаються не розглянутими.

Аналіз мовного матеріалу дозволяє нам зробити власну класифікацію, враховуючи структурно-семантичні та граматичні особливості цих одиниць. За характером лексичного наповнення головного члена нами виділяються номінативні речення, які об'єднують в собі широке коло понять:

– назви пір року:

Le printemps. L'été. L'automne. L'hiver [7].

– назви доби:

Minuit. Matin [7].

– назви місяця, дня, відрізка часу:

Le juin. Le septembre. Samedi 17 novembre. 13 heures [7].

– свята:

La fête. Le Nouvel an. Le Noël. Les vacances de Pâques. La Pentecôte [7].

– назви стихійних проявів, станів середовища, погоди:

La pluie. Le froid de l'aube. Catastrophe. Un coup de vent. L'averse. La déluge [7].

Таким чином, різноманітність семантичних типів номінативних речень дозволяє вирішити практично будь-яку комунікативну задачу і виконати будь-яку емоційно-експресивну функцію.

Література

1. Ахманова О.С. Очерки по общей и русской лексикологии / О.С. Ахманова. – М.: Просвещение, 1957. – 362 с.
2. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Вопросы общей и частной теории переводов / Л.С. Бархударов. – М.: МО, 1975. – 240 с.
3. Войтицкая И. Н. "Именительный представления" и его функции в тексте / И. Н. Войтицкая // Вопросы грамматики и лексики современного русского языка. – М., 1975. – С. 220.
4. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: [Монографія] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
5. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). / В.Н. Комиссаров. – М.: Высшая школа, 1990. – 256 с.
6. Латышев Л.К. Перевод: теория, практика и методика преподавания: учеб. пособие для студентов переводческих факультетов вузов / Л.К.Латышев, А.Л. Семенов. – М.: Академия, 2003. – 192 с.
7. Dictionary. ABBYY Lingvo Dictionary multilingual electronic.
<http://www.lingvo.ua/ru>

Биховська О.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-11

Явище еліпсису в англійській мові

Англійська мова вважається інтернаціональною і прагне до спрощення, саме цим пояснюється поширеність вживання еліптичних конструкцій.

Еліпс або еліпсис – це упушення у висловлюванні деяких структурних елементів, які мають домислюватись за контекстом. У реченнях можуть обминатися дієслова-зв'язки, в іменниково-прикметникових словосполученнях – іменники. Внаслідок опущення відбувається перерозподіл інформації на ті елементи, що залишилися в реченні. Це пояснюється наявністю обов'язково-дистрибутивних відношень між двома чи більше елементами конструкції.

Будь-яке еліптичне речення слід трактувати як трансформ нееліптичного, створеного шляхом трансформації еліпсису. До еліптичних речень долучають не тільки звичайні речення, а й навіть фразеологічні сполучення та деякі звичні словоформи. Напр.: Merry Christmas.

Еліптичні конструкції – це використання незакінчених конструкцій, своєрідною і головною ознакою яких є незакінченість, незавершеність їхньої семантики і синтаксичної будови. Еліптичні конструкції поділяють на два види: синтагматичні та парадигматичні. Використання еліптичних конструкцій розглядають як прийом впливу на пам'ять, адже процес відновлення невербалізованого компонента висловлення надає час, необхідний для запам'ятовування.

Еліптичні речення виконують функцію економії у висловленні, усувають тавтологію, сприяють лаконізму оповіді, точності й посилюють експресивність тексту. Вони сприяють вираженню різних емоційно-оцінних значень. Отже, вживання еліптичних конструкцій у текстах різних жанрів допомагає донести до читача живу картину подій, що характеризується динамізмом, акцентувати найважливіші, найяскравіші моменти.

Білява Н.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-13

СКЛАДНІ ТЕРМІНИ АНГЛІЙСЬКОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ МАШИНОБУДУВАННЯ

Галузь машинобудування динамічно розвивається, тому поява обладнання вимагає нових понять для номінації новостворених предметів, процесів та явищ, пов'язаних з технологічним процесом. З лінгвістичної точки зору, виявлення

наявних термінів і способів їх утворення, з одного боку, сприяє їх систематизації і упорядкуванню, а з іншого – закріпленню та подальшому використанню у мовленні для утворення нових одиниць за аналогією.

Класифікація термінологічної складової наукових текстів є суперечливою, і визначається системами позначуваних або спеціальних понять. Виявлено, що машинобудівні терміни відносяться як до загальнотехнічної лексики, так і лексики суміжних областей, проте в переважній більшості є вузькоспеціалізованими.

Синтаксичний спосіб термінотворення є домінуючим при творенні машинобудівних лінгвальних інновацій і супроводжується ускладненням тіла мовного знака, в результаті чого з'являється терміносполучення, яке трактується як складний за структурою термін, що виражає поняття певної галузі знань або фахової діяльності, репрезентований сталим словосполученням, до складу якого входять стрижень та залежні компоненти і який відповідає вимогам дотримання норм чіткого орієнтування на об'єкт, стислості форми та системності, характеризується вмотивованістю, тенденцією до моносемії, відсутністю експресії та стилістичною нейтральністю.

Машинобудівна терміносистема представлена дво-, три- та полікомпонентними термінами, в яких лексичні одиниці, що входять у склад композиту, ставши частиною одного цілого, обмежують свою семантичну і граматичну багатогранність та самостійність, підпорядковуючись новому значенню, складеному в цілому слові на основі значень компонентів.

Бургела Я. Ю.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32М

СОЦІАЛЬНА ЗУМОВЛЕНІСТЬ ЕВФЕМІЗМІВ

Виникнення евфемізму є мовною відповіддю суспільства на існування в ньому явища табу. Табу, як культурна універсалія, призвело до того, що й евфемізм став мовною універсалією. Евфемізм, притаманний усім мовам, відображає специфічні культурно-національні риси. Значний поштовх для ще ширшого використання евфемізмів дало виникнення політики політичної коректності в англійських країнах, в першу чергу США. Через засоби масової інформації політично-коректна

мова активно укорінюється у свідомості кожної окремої людини, як зразок суспільно-прийнятного використання, і той чи інший вираз починає вживатися у все більшому числі контекстів.

Евфемізми – слова-замінники, які мають ті ж значення, але несуть у собі лише позитивні конотації, тому вони утворюють синонімічну парадигму: з негативним і позитивним значенням. Евфемізми присутні у мовленні кожного, це слова, що прикрашають значення і набувають меліоративного відтінку.

Евфемізм – важлива стилістична фігура у професійному жаргоні, особливо в професійній діяльності, яка стикається з неприємними сумними явищами дійсності. Евфемізми виступають і у ролі слів-індикаторів, які є знайомими тільки тій групі людей, що користуються певним жаргоном. Потреба увиразнити своє мовлення, зробити його в більшій мірі красномовним є однією з причин широкого використання евфемізмів і слугувати як спосіб маскуванню небажаної дійсності.

Людина, як соціальна істота, прагне до дотримання правил взаємоіснування, і бажає уникнути конфлікту, що стосується як загальної поведінки, так і вербальної. Відбувається цензурування мовлення і в цьому випадку, евфемізм – один із основних засобів уникання конфліктів і згладжування відмінностей між двома індивідуумами у ході діалогу для досягнення успішної комунікації залежно від суспільного оточення.

Ведмідська О.О.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-12

науковий керівник – викладач Дубінська О.Б.

ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЙ АБРЕВІАТУР

Кількісне зростання словникового складу зумовлює раціоналізацію мови. Одним з яскравих проявів оптимізації мовотворчих процесів є явище скорочення лексичних одиниць. Переважна кількість дослідників стверджує, що укладання типологічної класифікації аббревіатур є важким завданням. Зазначимо, що основну увагу розробці типології аббревіатур приділяли А. Н. Елдишев, Г. В. Павлов, Р. Ф. Возна та ін.

У лінгвістичній літературі є багато класифікацій аббревіатур, що базуються на різних принципах: 1) принцип економії, що пов'язаний з фактором утилітарності й спрямований на отримання економічної вигоди; 2) принцип емпізи, викликаний потребою оновити форму, продиктований емоційно-психологічним фактором; 3) принцип евфемізації і табування, продиктований соціально-культурним або соціально-естетичним фактором, щоб створити етично прийнятне скорочення.

Виокремлюють наступні класифікації аббревіатур:

- за морфемною будовою (подільні та неподільні) і за видом (літерні або ініціальні, звукові, складові, мішані);
- за способом творення й за формою;
- за типами (складовий, змішаний, ініціальний).

Зауважимо, що аббревіатури, які використовуються в діловому мовленні, мають окрему класифікацію. Загалом найпоширенішими в мові є лише два види аббревіатур: 1) аббревіатури, утворені з початкових літер та звуків, що входять до складу багаточленного найменування: *JP, UNO, EU, BAK, TOB* тощо; 2) аббревіатури, утворені складанням частин слів: *техогляд, автобаза* тощо.

Отже, укладання типологічної класифікації аббревіатур надзвичайно ускладнене незвичністю структури та можливістю використання різних способів аббревіації в різноманітних комбінаціях.

Вінніченко А.О.

НТУУ «КПІ»,

факультет лінгвістики, група ЛА-04

ПРОБЛЕМА ВІДТВОРЕННЯ ПСЕВДОІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ В АНАЛІТИЧНІЙ ХІМІЇ

В галузі аналітичної хімії інтернаціоналізми відіграють надзвичайно важливу роль, однак, під час перекладу таких лексичних одиниць перекладачі часто допускають помилки. Причиною цього є фальшиві друзі перекладача. За В. В. Дубічинським: «Псевдоінтернаціоналізми» – це слова, що мають однакову або схожу форму в двох мовах, але різні значення». Таким чином, при перекладі фахових текстів основною перешкодою можуть бути псевдоінтернаціоналізми: “*figure*” – «цифра», а не «фігура»; “*null*” – «недійсний», а не «нуль»; “*cylinder*” –

«балон», а не «циліндр»; “*permanent*” – «необоротний», а не «перманентний»; “*cistern*” – «технічний бак», а не «цистерна».

Відомо, що етимологічний буквализм полягає у використанні при перекладі зовнішньо схожого слова, котре не відповідає за своїм значенням слову оригіналу. При перекладі деяких термінів з української на англійську також існують певні лексичні труднощі: «*трансформатор*» слід перекладати “*transformer*”, а не “*transformator*”, «*водяний підігрівач*» – “*boiler*”, а не “*water heater*”, «*батарея*» – “*radiator*”, а не “*battery*”. Значення «хибних друзів» перекладача обов’язково потрібно перевіряти в термінологічному словнику. Слід пам’ятати про справжні інтернаціоналізми, які в текстах фахового напрямку набувають певної якісної специфіки. Вони збагачуються зв’язками, створюють нові словосполучення і часто потребують еквівалентів перекладу, яких немає в словнику. Це спричиняє труднощі при перекладі. Необхідно враховувати таку специфіку і уникати помилок перекладу.

Гавриленко В.М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-01

АНАЛІЗ СТИЛІСТИЧНО МАРКОВАНОЇ ЛЕКСИКИ В ХУДОЖНЬОМУ СТИЛІ (НА МАТЕРІАЛІ УРИВКУ З «ГАРРІ ПОТТЕРА-5» ДЖ.РОУЛІНГ)

В ході лінгво-стилістичного аналізу в рамках стильової приналежності (художній стиль) оригінального тексту твору «Гаррі Поттер і Орден Фенікса» було зроблено наступні висновки.

Джоан Роулінг використала цілий ряд лексичних, синтаксичних та графічних засобів, щоб відобразити магічність зображуваного світу та надати достовірності характерам. Серед використаних графічних засобів найчастотнішим є використання курсиву. Він використовувався в записі ономастичних одиниць - *The Quibbler*, в назвах заклять – *Scourgify*, в назвах рослин – *Mimulus Mibletonia*, а також для підкреслення конкретної інформації, вираженої персонажем – «...*You’re Harry Potter,*” she added».

До значущих фонетичних прийомів ми можемо віднести інструментацію – *Luna Lovegood-Loony Lovegood*. До лексичних засобів ми можемо віднести

поширене використання епітетів – *ominous sky, singsong voice, reptilian horses*, використання ідіом – *Wit beyond measure is men's greatest treasure*, образних порівнянь – *She's stupid as a concussed troll!*. Також варто зазначити широке вживання авторських неологізмів – *Remembrall, Herbology* і т.д. Використання лексичних засобів обумовлене намаганням автора надати більшої образності та експресивності зображуваним подіям.

До поширених синтаксичних засобів ми відносимо номінативне речення, апосіопезис, графон, вживання ускладнених конструкцій. Здебільшого вони вживались для точнішої передачі мови персонажів під час діалогів, а також для передачі особливостей їх характеру (дивацтво Луни, сором'язливість Невіла, невихованість Рона і зверхність Мелфоя).

Отже, можна зробити висновок, що Джоан Роулінг у своєму творі використовує стилістичні прийоми і засоби вираження емотивності різних мовних рівнів, і це надає тексту більшої образності та автентичності.

Галутва М. М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-01

«ВІДОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЧАС» У ПЕРЕКЛАДІ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ»

Концепт «час» є основним в багатьох лінгвістичних культурах і дослідження цієї категорії є актуальним у співставленні англійського і українського менталітетів. В англійській мові йому відповідає концепт «time».

Засобом вираження концепту є фразеологічні і афористичні одиниці, і зазвичай він співвідноситься більше ніж з однією з них.

Існує два підходи для вивчення концептів, як *когнітивний* і *лінгвокультурологічний*.

У лінгвістиці часова картина світу об'єднує концептуальний та мовний рівні. В англійській і українській мові є спільні часові категорії, як граматична категорія, матерія, тривалість, періодизація, відображення певного відрізка, епохи.

Переклад фразеологічних «часових» одиниць є досить цікавим і специфічним феноменом, але виникають певні труднощі через розбіжності культур мови оригіналу і

мови перекладу та мінливість концептів. Важливо передати повноту семантики фразеологічної одиниці, донести це до реципієнта в цілісному, значущому вигляді.

Для досягнення адекватності і еквівалентності перекладу важливе збереження стилістичної, змістовної, функціонально-комунікативної інформації і для цього використовуються такі трансформації: модуляція (*times out of number* – *безліч разів*); адаптація (*catch time by the forelock* – *використовувати можливість*); калькування (*kill time* – *«вбивати» час*); описовий переклад (*buy time* – *використовувати час за власними інтересами і вимогами*); перестановка (*times were hard* – *важкі були часи*); конкретизація (*have a merry time* – *святкувати*); метод фразеологічного аналога (*old as time* – *старий як світ*); додавання (*have plenty of time* – *мати багато вільного часу*).

З допомогою цього зміст концептів стає зрозумілим для представників культур мови оригіналу і мови перекладу.

Oksana Hrebeniuk

NTUU «KPI», faculty of linguistics, group LA-04

FUNCTIONAL AND PRAGMATIC PECULIARITIES OF EUPHEMISMS AND THEIR TRANSLATION

In recent decades the problem of language functioning in society came to the fore, as language responds to all changes in the life of the human collective and is created and formed by society.

Euphemisms are subject of considerable research interest. They are often used in similar situations, which is the evidence of similar cultural realities of different nations. In everyday life we often use euphemisms as the original words are sometimes considered inappropriate: *pregnant* - *expecting a baby*; *stupid* - *not clever*; *evil* - *unkind*.

While conducting the investigation of euphemisms on the basis of the online resources BBC News and BBC News Ukraine we analyzed 238 English euphemisms and 131 Ukrainian euphemisms and found out that the main functions of euphemisms are mitigation, concealing, masking, adding prestige and compliance with political correctness. Correct rendering of these aspects can be achieved with the help of such means as tracing, descriptive translation, modulation, replacing reality, expansion and compression.

Researches of the euphemistic units translation are important because of the lack of knowledge in this sphere and the importance of the correct euphemisms translation to avoid misunderstandings in the communication process.

Джус В.М. Новицький М.К.
НТУУ «КПІ», ПБФ, група ПО-11

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Філологія – це наука, що вивчає культуру народів, що виражена в їх мові та літературі. Як і інші науки вона має ряд проблем.

Одною з них є те, що не можна вивчати мову народу, закривши очі на її культуру. Тому для адекватного перекладу мови, треба орієнтуватися в культурі народу. Переклад з таких мов, як англійська, чи французька простіший у тому відношенні, що культури даних народів схожі з нашими. Хоча і тут можна знайти такі слова як сієста, які неможливо перекласти на нашу мову, через те, що у нас нема післяобіднього відпочинку, бо він зв'язаний з жарким кліматом. А якщо взяти мови народів, чи навіть племен Африки, то ця проблема набуває неймовірної значимості.

Також проблемою є прагнення мов до скорочення. Це закономірний процес, який спрощує спілку. Так, багато людей думають що 2 світову війну Німеччина програла через те, що у них під час боєвих дій в середньому одна військова команда мала ~11 звуків. У англійській мові ~7, у російській ~8. Отже у німецьких солдатів була менша швидкість реагування. Проте внаслідок скорочення слів (наприклад *advertisement*-реклама, часто читається просто - *ad*) втрачається краса звучання мови, її звукове різноманіття і, в деяких випадках, гнучкість.

Ще одною дійсно актуальною проблемою філології є те, що у наш час вільного інтернету і відкритих кордонів іде вторгнення іншомовних слів в такі мови, як наша. Ще десять років тому це не можна було назвати проблемою, проте зараз у вжитку у людей є такі слова, як: оке'й, хай, пардон, вікенд... Правда у цьому можна побачити тенденцію до зближення всіх мов. Можливо, у майбутньому буде тільки одна, мова, на якій будуть розмовляти всі люди, що дає неймовірні перспективи. Вся інформація буде на мові, яку ти розумієш, у який би ти куток світу не поїхав, ти знайдеш спільну мову із місцевими і т.д.

Список використаної літератури:

1. [Кодзасов С.В.](#) *Общая фонетика [Текст]/ С.В. [Кодзасов](#), О.Ф. [Кривнова](#).* - М.: Изд-во РГГУ, 2001 - 592 с.
2. [Откупщиков Ю.В.](#) *К истокам слова. Рассказы о науке этимологии[Текст]/ Ю.В. [Откупщиков](#)* — М.: [Просвещение](#), 1986. — 176 с. — 195 000 экз.

Душенко М.С.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

СПОЛУЧУВАНІСТЬ СКЛАДНИХ УТВОРЕНЬ З ЕЛЕМЕНТАМИ – *LOOKING* ТА *-LIKE* В ТЕХНІЧНИХ ПІДМОВАХ

Техніка (від гр. мистецтво, майстерність) – це загальна назва пристроїв та механізмів, які не існують в природі та виготовлених людиною для здійснення процесів виробництва, а також обслуговування невиробничих потреб суспільства.

В технічних підмовах ми проаналізували 157 термінів, з яких 80 – власне *технічне обладнання*, 23 терміни відносяться до сфери *обчислюваної техніки*, 25 – *авіації*, 19 – *космонавтики*, 10 – *програмування*.

Згідно з результатами дослідження, терміни з елементом *-looking* мають наступну сполучуваність: 1. Noun +looking (17,31.5%): *side-looking airborne radar*, 2. Adj. +looking (25, 46.3%): *forward-looking algorithm*, 3. Adj. +Adv. +looking (3, 5.6%): *all-aroundlooking antenna*, 4. Adv. +looking (8, 14.8%): *down-looking TV camera*, 5. Adv. +Adj. +looking (1, 1.8%): *beyond-visual-range-looking*.

Складні утворення з терміноелементом *-like* мають такі схеми сполучуваності: 1. Noun +like (88, 85.5): *box-like intake*, 2. Adj. +like (11, 10.7%): *gelly-like structure*, 3. V. +like (1, 0.97%): *flight-like as possible*, 4. Like +V. (1, 0.97%): *like-charged particles*, 5. Adj. +Noun +like (2, 1.95%): *short-period-like dynamics*.

Отже, більшу сполучуваність з прислівником, в той час як *-like* частіше поєднується з іменником.

Зошук А.К.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

ОСОБЕННОСТИ НЕОЛОГИЗМОВ КАК ВАЖНОЙ СОСТАВЛЯЮЩЕЙ ЛЕКСИКИ СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИХ ДОКУМЕНТОВ

Политический дискурс является предметом исследований многих лингвистов по всему миру. Актуальной темой исследований является специфическая особенность этого дискурса – насыщенность неологизмами. В настоящее время наблюдается так называемый неологический бум, особенно в общественно-политических документах.

Новые слова в основном используются университетскими преподавателями, репортерами газет, молодежью, людьми, которые принимают активное участие в социальной и политической коммуникации.

Наиболее характерными способами образования неологизмов в языке современного английского политического дискурса является словосложение, конверсия и изменение значений слов. В последнее время заимствования уступают место семантическому процессу образования политических новообразований.

Главная функция неологизмов, то есть раскрытие какой-то дополнительной черты явления, чаще появляется в том стиле речи, где больше отражается пульсация общественной жизни народа, говорящего на данном языке. К такому стилю относятся тексты политического дискурса. В этих новообразованиях, особенно в значениях политических неологизмов, легко устанавливаются связи с определенными событиями и фактами политической жизни общества на данном этапе его развития.

Жизнь неологизмов зависит от того, насколько они апробированы общественной практикой, насколько сильна потребность в данном слове для обозначения соответствующих понятий, и какое количество «соперников» – синонимичных средств имеет данное слово в словарном составе языка.

ПРОБЛЕМА ВЖИВАННЯ ГІПЕРБОЛИ В ТЕКСТАХ НАУКОВОГО СТИЛЮ МОВЛЕННЯ

Людам, які займаються науковими дослідженнями, важливо при написанні наукових праць дотримуватися усіх стильових вимог, в тому числі у вживанні стилістичних засобів, зокрема гіперболи. Через надмірну експресивність та схильність до перебільшень, які іноді притаманні молодим науковцям, доцільно розглянути проблему вживання гіперболи в науково-технічних текстах детальніше.

Гіпербола – це стилістична фігура явного і навмисного перебільшення або применшення для посилення виразності та підкреслення сказаної думки.

Поділяється на мовну та мовленнєву (контекстуальну).

Науковий стиль мовлення використовується в для викладення результатів наукової дослідницької діяльності. Його метою є повідомлення, пояснення, наукових результатів, відкриттів. При складенні наукових текстів завжди присутній попередній відбір мовних одиниць. Жанри наукової прози: монографія, рецензія, підручник, лекція, доповідь тощо. Слова у цьому стилі вживаються переважно в прямих значеннях. Експресивно-емоційне забарвлення лексики використовується рідко.

Гіперболи в науковому стилі існують здебільшого у вигляді власних назв, частинами яких є гіперболічні образи з художніх творів. Такі власні назви зустрічаються в астрономії (red giant – червоний гігант), біології (dwarf tarantula – карликовий тарантул), географії (colossal cave – колосальна печера).

Подекуди до тропів удаються в науковій полеміці, зокрема для підкреслення важливості досліджень. Але оскільки інформація у власне наукових текстах повинна бути точною та однозначною, вживання в них гіперболи є стилістичною помилкою. Отже, в текстах наукового стилю мовлення вживання гіперболи необхідно уникати.

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ

Вивчення функціонування та структури сленгу в мові є одним із актуальних факторів розвитку філологічної науки. Проблема незнання аспектів спілкування оригінальних носіїв мови породжує проблему спілкування з ними українців. Саме тому тема вивчення структури сленгу англійської мови є важливою віхою дослідження науковців.

Сленгом називають слова з розмовної лексики і вирази з жартівливого емоційного забарвлення, неприйнятні в літературній мові. На думку різних авторів, сленг – це сукупність слів і виразів, які вживають представники певних груп, професій і складають шар розмовної лексики, що не відповідає нормам літературної мови.

За класифікацією В.Г. Вільямана, сленг поділяється на дві групи: загальний сленг та спеціальний сленг. Загальний сленг знаходиться поза межами літературної мови, але він є загальнорозповсюдженим розмовним варіантом лексики, і щоденно використовується всіма соціальними групами того чи іншого мовного суспільства. Спеціальний сленг доступний для розуміння лише окремих професійних та соціальних груп, він відображає ціннісні орієнтації та норми, спрямованість тієї чи іншої субкультури.

Молодіжний сленг є одним з джерел поповнення лексичного складу мови та одним з елементів культури суспільства. Сленг, як найбільш використовуваний функціональний різновид мови для спілкування в «своєму колі», є проявом вікового конфлікту, показником невідповідності між запитами молоді і можливостями їхньої реалізації.

Сучасний англomовний сленг – надзвичайно багатий пласт лексики, має високу частоту вживання, здебільше іронічне забарвлення і значну рухливість. Сленгові одиниці часто переходять у загальнонаціональну мову і можуть зовсім втратити експресивність, або ж їх забувають.

ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕЛЕКТРОННОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ

Електронна кореспонденція — зручний спосіб швидкого та ефективного спілкування.

Ділові листи об'єднані певним загальним інтенційним змістом, вони наділені документальною силою, є семантично завершеними з особливими граматичною та комунікативною структурою. До найпомітніших рис цього стилю належить високий ступінь стандартизації мовних засобів, виразна логізація викладу, майже цілковита відсутність емоційності та образності, широке використання безособових і наказових форм.

До стилістично значущих композиційних елементів листа належать привітання (*salutation*), вступні фрази (*opening lines*) та формули прощання (*complimentary close*).

Загальні вимоги до ефективного ділового листа полягають в його зорієнтованості на інтереси партнера, що в лінгвістичній площині означає уникнення початкових «я» або «ми», чіткість та повноту висловлення думки, відсутність двозначності, неясних виразів, які можуть дезінформувати адресата. Важливим приписом ділової етики є ствердження доброзичливого ставлення до партнера, насамперед на початку та наприкінці ділового листа (*goodwill opening/closing*).

Один з суттєвих чинників створення доброзичливого тону листа полягає у використанні сталого, обмеженого рамками стилю, набору епітетів.

Посилення формальності тону може відбуватися за рахунок використання так званого розщепленого присудка (сполучення дієслова з іменником) замість присудка стилістично нейтрального.

Лексика здебільшого нейтральна, вживається в прямому значенні. Застосовується особлива термінологія та використовуються специфічні синтаксичні конструкції, зокрема кліше. Важливу роль у створенні згаданих властивостей

ділової комунікації відіграє сувора архітектоніка ділового листа, її утворюють невід'ємні компоненти (реквізити): логотип фірми, адресат, адресант, дата, звернення, текст листа, фактичні формулювання, підпис та розшифрування підпису.

Книшук А.С.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-02

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Відтворення прислів'їв і приказок складає особливу перекладацьку проблему. На відміну від одиниць-фразеологізмів, еквівалентних слову, у прислів'їв і приказок образний зміст зазвичай зберігає свою значущість. Носії мови не тільки знають сенс прислів'я і розрізняють ситуації, в яких його слід вживати, але і сприймають образ, метафору, порівняння, що формує прислів'я. Тому перекладачу важливо передати обидва ці компоненти: і сенс прислів'я, і його метафоричний зміст.

Труднощі перекладу англійських прислів'їв і приказок виникали завжди. А, беручи до уваги особливості тієї чи іншої мови, перекладати те, що вважається частиною культури одного народу, іншою мовою дуже складно.

Наприклад, англійське прислів'я *The pot calls the kettle black*. Дослівний переклад цього прислів'я – «Горщик обзиває чайник чорним». Якщо для англійців сенс прислів'я зрозумілий, то для української людини сенс не розкривається повністю. Отже, слід шукати український еквівалент: «Чия б гарчала, а твоя б мовчала». Такий варіант зрозуміліший і ближчий українській людині.

З іншого боку, в українській мові є вислови, які передають таку ж суть, що і англійський варіант. При виборі варто керуватися принципом тісної лексичної однорідності. Наприклад, англійське прислів'я *A friend in need is a friend indeed* має дослівний переклад «Друг у скруті – справжній друг». Однак найпоширенішим й частіше використовуваним прислів'ям слугує «Друзі пізнаються в біді», що зазвичай і має місце під час перекладу.

Отже, до питання перекладу паремій слід ставитись серйозно, адже, будучи частиною самобутньої культури народу, вони є складними для перекладу та

вимагають ретельного підбору відповідника. Особливо важливим є збереження сенсу і метафоричної образності паремій.

Куделя О.О.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

ВИКОРИСТАННЯ КОНСТРУКЦІЇ «AS...AS» У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ПОРІВНЯЛЬНИХ ВИРАЗАХ

Компаративними фразеологічними одиницями називаються стійкі та відтворювані словосполучення, фразеологічна специфіка яких засновується на традиційному порівнянні. Структурно-семантична своєрідність фразеологічних одиниць цієї групи полягає в тому, що характеристика якості або дії відбувається через порівняльну групу або порівняльне підрядне речення, що вводиться сполучниками *as, like, as if* (як, мов, немов).

Кожна компаративна ФО структурного типу *as ... as ...* може вживатися як з початковим сполучником *as*, так і без нього. Другий сполучник ніколи не опускається. Спостерігаються такі тенденції опускати початковий сполучник:

1. В еліптичних реченнях, що не є відповідями на питання, з опущеним підметом і дієсловом-зв'язкою:

(as) mad as a hatter – поїхавший з глузду, несповна розуму.

2. Якщо компаративна ФО винесена на початок речення:

(as) good as gold – слухняний; = золото, а не дитина.

3. У тому випадку, якщо перед ФО є сполучник *but* або *yet*.

(as) soft as butter – м'якотілий, слабохарактерний
...nice fellow as ever lived, but soft as butter (J. Galsworthy);

Інколи така закономірність не дотримується:

(as) fine as silk – у відмінному стані; у доброму здоров'ї ю.

«But how was Rona?» I asked. «Oh, Rona-oh, as fine as silk. Couldn't be better» (Th. Dreiser).

Оскільки ФО є в першу чергу художніми засобами, у їхньому використанні завжди спостерігатимуться нестандартні форми.

ФРАЗЕОЛОГІЗАЦІЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ

В останні роки явище фразеологізації термінологічних словосполучень все більше почало привертати увагу мовознавців. Фразеологізація – це процес стабілізації й закріплення в мовленнєвій практиці готових, відносно стійких певних мовних комплексів.

В основі фразеологізації термінологічних словосполучень лежить такий процес як детермінологізація – втрата термінологічним словосполученням дефінітивних та системних характеристик. Зазвичай, це призводить до появи нової мовної одиниці – фразеологізму, і тоді цей процес можна назвати фразеологізацією. Тому такі термінологічні словосполучення як *закласти фундамент* (галузь будівництва) або *головний біль* (галузь медицини) зазнали впливу процесу фразеологізації і використовуються в мові як сталі сполучення слів зі значеннями, відповідно: “розпочати нову справу” та “проблема”.

Перехід термінологічного словосполучення до фразеології остаточно відбувається, коли новий термін-фразеологізм зафіксований у словнику.

Завдяки метафоризації, семантика термінологічного словосполучення стає більш абстрактною і узагальненою. Внаслідок цього ця мовна одиниця набуває фразеологічного значення і змінюється її сфера застосування. Отже, можна з впевненістю стверджувати, що мовознавці й досі не мають спільної думки щодо питання про основу процесу фразеологізації. У фразеологічних словниках наводяться безліч термінологічних словосполучень, які зазнали процесу фразеологізації. Це терміни з різних галузей знання та діяльності людини, які внаслідок фразеологізації змінили свій статус і стали омонімами до власне термінологічних номінацій.

Фразеологізація термінологічних словосполучень є ознакою постійного розвитку та оновлення мови, а також потреби суспільства у нових та більш експресивних формах вираження.

МЕТОДИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ У ТЕКСТАХ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРІАЛІ СЛОВНИКІВ)

Внаслідок неймовірного розвитку науково-технічного прогресу постійно створюються різноманітні пристрої та технології, яким необхідно присвоювати назви. Терміни як мовні знаки становлять суттєву складову технічно спрямованих текстів і одну з головних труднощів їх перекладу через їх неоднозначність та відсутність точних перекладацьких відповідників.

Проте, трапляються випадки, коли жоден з існуючих термінів не можна застосувати до новинки, і саме тоді для вирішення ситуації використовується словотворення. Об'єктом нашої уваги є методи термінотворення, які можна застосувати у галузі комп'ютерної лексики.

Проаналізувавши «Англо-український тлумачний словник редакційно-видавничої комп'ютерної термінології» В.Е. Шевченко, ми виокремили наступні методи термінотворення у текстах комп'ютерної лексики:

1. префіксація (додавання префіксу) Ех.: *antivirus* - *антивірус*
2. суфіксація (додавання суфіксу) Ех.: *authorization* - *авторизація*
3. префіксально-суфіксальний словотвір (додавання до основи як префіксу, так і суфіксу) Ех.: *defragmentation* - *дефрагментація*
4. словоскладання (складання декількох слів) Ех.: *chipset* - *чіпсет*
5. аббревіація (утворення слів шляхом скорочення) Ех.: PSU - *блок живлення*
6. конверсія (перехід в іншу частину мови) Ех.: *download* - *завантаження*

Таким чином, ми бачимо, що майже всі методи словотворення використовуються при створенні термінів комп'ютерної лексики, до того ж, вони є незамінними та універсальними методами термінотворення, які можна застосувати до будь-яких інших галузей науки і техніки.

МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ В АНГЛОМОВНИХ ТА УКРАЇНОМОВНИХ ВИДАННЯХ ТА ДОКУМЕНТАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Процес поділу світу відбувається постійно. Факторами, які сприяють цьому, є нові концепти, що виникають з появою нових реалій. Для того, щоб побудувати концептуальне поле євроінтеграції потрібно залучити додаткові знання про це поле дійсності.

Діяльність Європейського Союзу направлена на досягнення об'єднання країн Європи в економічній, політичній та соціальній сфері: *further political, social and economic integration in Europe. (The Times)*. Ще на початку минулого сторіччя звучали пропозиції політиків створити «Сполучені Штати Європи»: *prospect of creating USE – United States of Europe (The Times)*. З плином часу, плани створити міцний союз почали втілюватись в життя, що стало запорукою стрімкого економічного та соціального прогресу європейських країн.

На даний час Європейський Союз об'єднує 27 держав-учасниць, які спільно вирішують завдання збереження й зміцнення миру, досягнення повної економічної інтеграції для блага своїх народів, сприяння соціальній єдності та політичному союзу. Пріоритетною в діяльності Євросоюзу є реалізація всіх переваг єдиного ринку та економічно-грошового союзу в інтересах громадян ЄС.

Євросоюз як новий фрагмент відображення дійсності репрезентується у відповідних моделях концептуальної системи людей у вигляді певного образу. Він реалізується у документах ЄС і може вважатись репрезентацією концепту мовними засобами.

ІНФОРМАТИВНА СТРУКТУРА КАЛАМБУРУ

Каламбур, як і будь-який стилістичний прийом, є носієм певної інформації. Його інформативна структура є складною системою. До складу каламбуру входять, щонайменше, дві мовні одиниці, які мають у свою чергу складну семантичну структуру, елементи якої певною мірою впливають на формування змісту всього прийому.

У семантичній структурі каламбуру виділяються чотири постійних і два змінних компоненти, які несуть в собі інформацію: а) предметно-логічна; б) експресивно-стилістична; в) асоціативно-образна; г) функціональна; д) фонова; е) соціально-локальна.

Основу створення будь-якого каламбуру складає предметно-логічна інформація, в якості якої можуть служити: а) екстралінгвістична дійсність; б) мовний матеріал.

У будь-якій мові є певний набір мовних засобів для створення каламбурів. У тому випадку, коли цей прийом створюється не для опису екстралінгвістичної ситуації, його предметно-логічною основою є сам мовний матеріал.

Предметно-логічна інформація – це фактична тема каламбуру, події, факти, що лягли в основу створення цього прийому та стали поштовхом до його появи.

В будь-якій мові є певний набір мовних засобів для створення каламбурів. В тому випадку, коли цей прийом створюється не для опису екстралінгвістичної ситуації, його предметно-логічною основою є сам мовний матеріал.

Одже, використання каламбуру, як і будь-якого стилістичного прийому, має конкретне призначення, підпорядковане певній меті. Відомості про призначення цього прийому і складають основу його інформативної структури.

Особливості перекладу матримоніального дискурсу в діалогічному мовленні

Особливе значення у перекладі діалогічного мовлення відіграє матримоніальний дискурс. Для влучного відтворення змісту тексту перекладачеві замало знати переклад лексики та граматичні правила.

Наприклад:

- *And he'll marry you, darling? – senator asked.*
- *He adores me. Certainly, he'll marry me. If I tell him I have dowry in one million francs what else he wish....*
- *I love you very much, Lisette, - said senator. - I would not like, that you have committed an error. You are assured, that he will make you happy? (W.S.Maugham «Appearance and Reality»)*

Переклад: - А він одружується з тобою? - запитав сенатор.

- Він мене обоженює. Звичайно, він одружиться зі мною. Якщо я скажу йому, що у мене придане на мільйон франків, чого це йому бажати. ...

- Я дуже кохаю тебе, Лізетта, - сказав сенатор. - Мені б не хотілось, щоб ти помилилась. Ти впевнена, що він зробить тебе щасливою? (Моем В.С. «Видимість та реальність»)

Цей приклад демонструє повну відсутність у сімейного подружжя кохання та спільних тем для обговорення, тому вони обговорюють коханця дружини, але відбувається це у досить теплій манері. Чоловік ставиться до цього спокійно й сприймає цей факт як належне. При звертанні до дружини чоловік використовує слово «*darling*», але при перекладі це слово було вилучено, хоча для збереження тих умов спілкування, які встановив автор, доцільно було б зберегти цю лексему, замінивши її на український еквівалент «*дорога*» чи «*мила*». Дружина також застосовує слово «*darling*», але воно не несе ласкаво-пестливого значення, оскільки для подружжя, яке прожило разом багато років, такі слова стають звичними та непомітними при вживанні.

Тобто, для перекладача необхідними знаннями є не тільки правила перекладу діалогічного мовлення чи знаходження влучних відповідників у мові перекладу, а ще й такі знання як: кількість спільно прожитих років подружжям, характер їх відносин один з одним, можлива наявність сімейних проблем і т.д.

ОСОБЛИВОСТІ ЯВИЩА ОМОНІМІЇ В НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТАХ

Науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів.

В.І. Карабан виділяє декілька видів термінологічної омонімії: коли одна й та ж форма має різне значення у різних галузях науки, в різних підгалузях суміжних галузей науки або техніки, у різних підгалузях однієї й тієї ж галузі або в межах однієї підгалузі. [1, с.303]

Дослідниця Г.М. Абдрахманова виділяє однозначні омоніми, які виражають лише одне поняття в будь-якій галузі науки чи техніки. Існують омоніми, які повністю співпадають між собою графічно, називають різні предмети в різних галузях науки і техніки, маючи внаслідок цього інше значення, є омонімами по відношенню один до одного. [2, с.23]

В науково-технічних текстах можна зустріти приклади міжмовної та внутрішньомовної омонімії. Прикладом внутрішньомовної омонімії може слугувати термін housing, який в техніці має декілька понять «корпус», «картер», «гніздо». Прикладом міжмовної омонімії є слово core, яке в терміносистемі гірничої справи має значення «клиновий вруб», в ядерній енергетиці - «активна зона (реактору). [3, с.96]

Таким чином, явище омонімії поширене в науково-технічних текстах. Омніми, які співпадають графічно, але мають зовсім інше значення в різних галузях чи в межах однією підгалузі науки чи техніки важко розрізнити, тому вони створюють проблеми у розумінні науково-технічних текстів.

Використана література

1. Карабан В.І. /В'ячеслав Іванович Карабан//Переклад англійської наукової і технічної літератури. Частина II. Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. – Вінниця: Нова книга, 2001. С.300-303.
2. Абдрахманова М.Г / Гулинур Махмутовна Абдрахманова //Науково-техническая терминология английского языка [монографія]- Челябинск :2005.- С.51-56.
3. Маулер Ф.С./Филипп Степанович Маулер// Граматична омонімія в англ.. мові [Монографія]. Орджонікідзе:2004 –С.96-97.

Нікітіна В. А.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-02

ЕМОЦІЙНО ЗАБАРВЛЕНА ЛЕКСИКА У РОМАНІ ЛЮКО ДАШВАР «РАЙ.ЦЕНТР» (за результатами проектної роботи)

Предметом дослідження виступає творчість української письменниці Ірини Чернової (Люко Дашвар) як представниці сучасної вітчизняної художньої літератури. Об'єктом дослідження виступає емоційно маркована лексика у романі Люко Дашвар «РАЙ.Центр».

Роман «РАЙ.Центр» – зразок сучасної української прози, що справедливо оцінений критиками як новітнє явище вітчизняної літератури. Візитівкою письменниці є майстерне застосування «живої» лексики у змалюванні як побутових комунікативних ситуацій, так і у тлумаченні актуальних проблем моральності та духовності. У ході роботи було проаналізовано 30 сторінок книги і досліджено 70 лексем – емоційно забарвлених одиниць. Їх було розподілено на групи: **сленг**, **жаргон** та **діалектизми**.

1. **Сленг** – типова складова побутового мовлення молоді. Розглянемо приклади з роману: *марудити (вагатися, баритися); драйвово, круто, кайф (чудово); тусовка (вечірка або коло спілкування - компанія);*
2. **Молодіжний жаргон** є одним з шарів розмовного стилю сучасної української мови, який динамічно змінюється і поповнюється. Як зазначає О. Пономарів, "дуже багато жаргонізмів виникає в молодіжних колективах, зокрема

студентських...". Для роману «РАЙ.Центр типові такі жаргонізми: *кацавейка* (*каша*); *мзда* (*гроші*), *лузер* (*невдаха*) тощо.

3. Такі позанормативні елементи української мови, як **діалектизми**, свідчать про особливості лексики окремого регіону: *калабаня* (*болото, калюжа*); *чкурнути* (*втекти*); *буцнути* (*вдарити*); *цяцянки* (*іграшки*).

Як бачимо, розмаїтість лексичного наповнення твору – важливий інструмент впливу на читача, можливість створення повного, красномовного портрета героя та опису його оточення.

Попкова В.М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛН-01

ВНУТРІШНЯ І У НІМЕЦЬКОМУ ПРАВОПИСІ

Внутрішня І (далі вн.І) це велика літера І, що пишеться у слові між маленькими, за допомогою якої виражається присутність обох статей у понятті.

З самого початку вживання вн.І виникло питання, чи є ця форма орфографічно правильною. Треба відмітити, що написання великої літери І посеред слова не є об'єктом офіційних норм, воно не згадується серед способів вживання та написання великих літер.

Причини цього очевидні: вн.І, яка формою подібна до знаку слеш, має графостилістичний характер. Тому вона відноситься до галузі розмітки тексту, яка не підлягає офіційним нормам.

У Дудені зазначається, що «використання вн.І у середині слова не відповідає ні новим, ні старим нормам правопису». Велика літера може бути тільки на початку слова. Таким чином, Duden не рекомендує використання вн.І, особливо у наступних випадках:

1. В однині може трапитись «розшарування» артикля чи займенника.

Der/die SchьlerIn ist fьr seine/ihre Fehlstunden zur Verantwortung zu ziehen.

2. У родовому відмінку однини і залежно від форми іменника також у називному, родовому і знахідному відмінках множини ігнорується закінчення чоловічого роду.

Des Schьlers, der Schьlerin - des/der SchьlerIn.

3. У розмові треба уникати форм на -In або -Innen, тому що вони відрізняються від форм жіночого роду лише на письмі.

Проте треба зазначити, що вн.І використовується не так широко, щоб бути включеним до правил правопису. Звичайно, це може змінитися з плином часу. Подальший розвиток подій покаже, чи будуть визнавати цю нову функцію у написанні великих літер.

Попчук З.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-11

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ НЕОЛОГІЗМІВ В СФЕРІ ЕКОЛОГІЇ

Через значну кількість інновацій англійська мова зараз переживає «неологічний бум». Необхідність вивчення мови сфери охорони довкілля викликана розвитком екологічної свідомості людства та пов'язаних із ним широких змін у суспільстві. Ці зміни вимагають функціонування нових понять, поглиблення й уточнення існуючих, а це, у свою чергу, зумовлює утворення нових мовних одиниць. Щодо диференціації неологізмів, то в основі їх класифікації лежать різні критерії їх виділення та оцінки. Оскільки неологізм – це є нове слово або сполучення слів, нове або по формі або по змісту, то у словниковому запасі еконеологізмів можна виділити:

1. Власне неологізми (новизна форми поєднується з новизною змісту);
2. Трансномінації (новизна форми слова поєднується зі значенням, яке вже передавалося раніше іншою формою);
3. Семантичні неологізми (під семантичними інноваціями розуміють нові значення уже існуючих слів).

Проте для неологізмів в сфері екології найпритаманнішою є класифікація за певними екологічними проблемами:

1. Неологізми, що відбивають проблему використання енергоємних природних ресурсів (*biofuel, hydrogen age, solar energy, fossil fuels*);
2. Неологізми, що позначають зміни кліматичних умов (*greenhouse gas (GHGs), ozone-friendly, ozone fatigue*);
3. Екоінновації, що номінують проблеми збереження флори та фауни (*heroic species, charismatic microfauna, biodiversity*);

4. Нові слова та словосполучення, які позначають екологічні проблеми біотехнології або генної інженерії (*genetic engineering (GE), biomanufacturing, biotech industry*);

5. Інновації, що відбивають еволюцію екологічної свідомості людей (*environmental psychology, greenwash, animal rightist*);

6. Еконеологізми, які позначають проблеми формування світового суспільства «стійкого розвитку» (*sustasustainable ethics, ecoefficiency, environmental management*).

Класифікація неологізмів є однією із проблем їх аналізу. Так, критерій «новизни» є суб'єктивним відносним поняттям, що залежить від багатьох факторів: освіти, мовного досвіду, чи є мовці носіями професійної лексики, діалекту тощо.

Соболева А.О.

НТУУ «КПІ» факультет лінгвістики

група ЛА-32с

Фразеологізми з квантитативним компонентом

Категорія квантитативності, інакше іменована категорією кількості, поряд з категоріями часу і простору являє собою універсальну логіко-семантичну категорію об'єктивної дійсності. Привертаючи увагу вчених різних галузей знання, категорія кількості в той же час є і повноправним об'єктом лінгвістичних досліджень, які, незважаючи на всю свою різноманітність, зрештою розкривають її мовне втілення, здатне виступити в якості елемента мовної картини світу .

В даний час серед напрямків, що активно розробляються у фразеології, велика увага приділяється дослідженням фразеологічних одиниць (ФО), об'єднаних спільним компонентом. Широко відомі дослідження, що описують ФО з компонентами антропонімів, соматизмами, космонімами, найменуваннями кольору і так далі. Але при цьому, не можна сказати про інтенсивні дослідження фразеологізмів з квантитативним значенням.

Дослідження фразеологічних одиниць з квантитативним компонентом представляє безперечний інтерес в плані ідентифікації їх етимологічних і структурно-семантичних особливостей, з одного боку, та вивчення тенденцій семантичних можливостей квантитативних одиниць на функціональному рівні в

перекладі, з іншого боку. Фразеологічні одиниці з квантитативним компонентом характеризуються притаманною їм цілісністю, відтворюваністю, відносною стабільністю структурних елементів, яким притаманна семантична єдність як у мові, так і в мові перекладу.

Старик Я.О.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

ПОЛІТИЧНИЙ МЕДІА-ДИСКУРС ТА ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

В останні десятиліття вивченню політичного медійного дискурсу приділяється велика увага в вітчизняній і зарубіжній лінгвістичній літературі такими дослідниками, як К. Нікітіна, Є. Переверзев, С. Онуфрив, Т. ван Дейк та інш. При цьому розглядаються різні проблеми, пов'язані з функціонуванням мови в політичній медійній сфері: чи існує мова політичних ЗМІ, якими особливостями вона володіє та багато інших лінгвістичних питань, пов'язаних з функціонуванням мови у сфері глобальних медіа.

Варто зауважити, що внаслідок того, що в політичному медіа-дискурсі комунікант переважно володіє виключно статистичною інформацією про свою аудиторію, може виникати непорозуміння з обох сторін – адресата і адресанта. У зв'язку з цим, досліджуючи особливості політичного медіа-дискурсу, більшість дослідників переконана в тому, що вони відображаються через використання політиками та журналістами таких мовних засобів, емоційно-експресивної лексики, комунікативних стратегій та тактик впливу, які могли б звести потенційне непорозуміння до мінімуму і зробити спілкування більш успішним. Таким чином, наявність метафор, фразеологізмів, неологізмів, евфемізмів та ін. надають текстові переконливості й "близькості" до того, про що йде мова у телевізійних та газетних повідомленнях.

Отже, в якості основного визначення пропонується використовувати наступне: політичний медіа-дискурс – це складне комунікативне явище, метою якого є боротьба за владу за допомогою формування громадської думки, що включає текст як вербалізований результат промови, контекст – ситуативний, соціокультурний і

прагматичний, а також спеціальні мовні засоби, що відповідають цілям і завданням дискурсу.

Список використаної літератури

1. Никитина К. В. Политический дискурс СМИ и его особенности [Электронный ресурс] / К. В. Никитина // УОИЭС. – 2006. – № 2. – С. 2 – 4. – Режим доступа: <http://www.bali.ostu.ru/umc/arhiv/2006/2/Nikitina.doc>
2. Онуфрив С. Т. Політичний дискурс ЗМІ України у світовому інформаційному просторі : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.01.08 / С. Т. Онуфрив // Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2005. – 20 с.
3. Переверзев Е.В. Политический дискурс: многопараметральная модель / Е.В. Переверзев, Е.А. Кожемякин // Вестник ВГУ, серия: лингвистика и межкультурная коммуникация. — Белгород, 2008. — № 2. — С. 74—75.
4. Dijk T.A. van. What is Political Discourse Analysis / T.A. van Dijk. – Amsterdam, 1998. – P. 111-112.

Стасюк І.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-11

АНГЛОМОВНІ СКЛАДНІ ТЕХНІЧНІ ТЕРМІНИ: ЇХ СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА

Термінологічність – одна з основних стильових рис наукового стилю, інформативне ядро лексики мов науки. Під терміном, зазвичай, розуміється мовний засіб вираження спеціального поняття.

Зміст терміна розкривається його дефініцією на основі виділення необхідних і достатніх ознак поняття. До термінів висувають наступні вимоги: термін повинен бути коротким і точним, чітко і повністю надавати характеристики поняття, в ідеалі термінологічне найменування повинне бути однозначним у межах окремої галузевої термінології і не мати синонімів, також термін не повинен мати емоційно-експресивного забарвлення.

За лексико-семантичними ознаками терміни розділяють на загальнонаукові, які використовуються в різноманітних областях знань і належать науковому стилю мови в цілому; вузькоспеціальні терміни, які закріплені за певними науковими дисциплінами, галузями виробництва та техніки; терміни-аббревіатури та скорочення. За структурними особливостями терміни класифікують на прості, які складаються із одного слова; складні, які складаються з двох слів і пишуться разом або через дефіс; терміни-словосполучення, які складаються із декількох компонентів.

Найпродуктивнішими способами відтворення англомовних складних технічних термінів вважають словотвір, синтаксичний спосіб та запозичення.

Словоскладання у сучасній англійській мові – це особливий та своєрідний спосіб творення слів, що характеризується певними комунікативними завданнями і функціями, які детермінують призначення, специфіку і місце складних слів у загальній системі мови.

Застосування запозичення має сенс, якщо означуване поняття не існує в мові перекладу і входить до неї разом із терміном, або ж якщо запозичений денотат є більш мотивованим за потенційний варіант рідної мови.

Степаненко М. В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-13

ОСОБЛИВОСТІ МОВИ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИСКУРСУ

У сучасному суспільстві зростає роль глобальної системи Інтернет. У зв'язку з цим, зростає актуальність комп'ютерного дискурсу. «Комп'ютерним дискурсом вважається спілкування користувачів чи спеціалістів-комп'ютерників безпосередньо чи в комп'ютерних мережах» [3, с.56].

Питанням комп'ютерного дискурсу займаються такі вчені як Е. Н. Галічкіна, І. М. Кучман, Л. Г. Ярошук та ін.

Як зазначає лінгвіст Л. Г. Ярошук, «окрім вербального способу вираження думок і позначення певних явищ у комп'ютерному світі, існує система невербальної комп'ютерної лексики, що використовується як у чатах Інтернету, так і в текстових повідомленнях SMS мобільних телефонів, оскільки повідомлення треба набирати на клавіатурі, а це займає якийсь час. Тому була вигадана особлива знакова система,

яка використовується в текстових повідомленнях ... Такі «личка» називають «смайликами»: :) – я радий; :-(– сумно». [5, с.162].

У праці дослідниці О. Н. Галичкіної наводяться чотири класифікації рис комп'ютерного дискурсу. По-перше, з погляду масштабності, комп'ютерне спілкування має риси масової, міжособистісної і групової комунікації.

По-друге, з огляду на часовий чинник – комп'ютерне спілкування може бути як стислим, так і тривалим у часі.

По-третє, за формою комп'ютерна комунікація поділяється на усну і письмову.

По-четверте, відповідно до каналу передачі і сприйняття інформації комп'ютерна комунікація ділиться на актуальну і віртуальну. [4, с.19].

Отже, комп'ютерним дискурс є багатограним та має свої особливі риси функціонування.

Список використаних джерел:

1. Галичкіна Е. Н. Специфика компьютерного дискурса на английском и русском языках: автореф. дис.канд. филол. наук. Волгоград, 2001. – 19 с.
2. Кучман І. Переклад англійських термінів у галузі комп'ютерних технологій / І. Кучман // Вісник Житомир. держ. ун-ту імені Івана Франка. – 2005. – № 23. – С. 164–166.
3. Молодих А. Г. Збірник матеріалів III Міжвузівської студентської науково-практичної конференції «Мовна культура фахівця у контексті сучасності» — Донецьк, ДонНТУ — 2010, с. 56-57.
4. Хабермас Ю. Теория коммуникативного действия // Вестник Московского университета. – 1993. - № 4 . – С. 43 – 63.
5. Ярошук Л. Комп'ютерний сленг як форма молодіжного спілкування / ЯрошукЛ. // Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики. – 2012. №1 – С.156– 164.

ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ДОМІНАНТИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕКСТУ

На сучасному етапі розвитку науки та техніки, завдяки стрімким досягненням науково-технічного прогресу, в науково-технічній сфері швидкими темпами зростають обсяги науково-технічних текстів, які належать до науково-технічного підстилю. Науково-технічний підстиль є різновидом функціонального наукового стилю мови, що являє собою сферу для функціонування різних жанрів науково-технічних текстів.

Науково-технічний стиль визначений змістом тексту і цілями наукового повідомлення і спрямований на якомога точніше і повніше пояснення явищ навколишньої дійсності, зображення причинно-наслідкових зв'язків між подіями, розкриття закономірностей історичного розвитку і т.д. Науково-технічному стилю властивий певний ряд граматичних та лексичних особливостей. У сучасній лінгвістиці під домінантою розуміють найбільш вживаний елемент певної парадигми (фонетичної, морфологічної, лексичної, словотвірної, синтаксичної), у площині тексту як домінанту розглядають такий інваріант тексту, який повною мірою структурує текст та визначає специфіку текстової структури, її смисловий потенціал та стилістику.

Основні ознаки і специфічний характер науково-технічного стилю зумовлюють вживання в ньому певних мовних засобів. Для науково-технічних текстів є характерними доказ певних положень, висунення гіпотез, їх обґрунтування, систематичність викладу матеріалу. Все це впливає на вибір прийомів оформлення думки. Зв'язність науково-технічного тексту обумовлюється використанням певних морфологічних засобів та синтаксичних конструкцій, цілісність зумовлена семантикою тексту, що пов'язана з використанням термінів, професіоналізмів, фахової лексики, аббревіатур та словотвірних структур, що відтворюють технічний зміст.

PHRASEOLOGICAL UNITS AS THE REPRESENTANTS OF THE CONCEPTUAL MODEL

The linguistic and the conceptual models of the world represented by phraseological units are studied by different scholars such as N. F. Alefirenko [1], N. N. Amosova [4], N. D. Arutyunova [2], L. G. Brutyan [3]. The conceptual representation is considered to be the human interpretation of the world but not its reflection.

The basic unit which represents the information contained in the conceptual model is the concept, while the main language model unit is contained in the lexical units. The scholars distinguish three types of concepts: universal, individual and national [4, p. 45]. According to the ideographic analysis every concept consists of three phraseothematic subgroups (or fields) with their constant components [5, p. 46]. Such components contain the main culturally marked information. Such components represent identity or divergency of the views explicated with the help of different structural and lexical means.

By the theory which exists in cognitive linguistics the linguistic representation of the world is mainly made with the help of phraseological units. The national peculiarity of phraseological units is distinguished on all linguistic levels. Thus such linguistic means are investigated through the anthropocentric paradigm. Namely the lexical level marks the difference in thinking and cognition of human beings [2, p. 100], contains specifically national notions that are determined by the extralinguistic reality: customs, traditions, legends and historic facts of nation.

Phraseological units as the representants of the human speech activity and therefore the conceptual representation of the world. Phraseological units as the markers of national and individual peculiarities are investigated with the help of ideographic analysis of the concepts the units are based on.

ПОРІВНЯЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Порівняння грає важливу роль у процесах пізнання та спілкування. У будь-якому порівнянні – в логічній операції або в художній фігурі –яскраво відображена узагальнююча природа мови. Сутність порівняння полягає у співставленні об'єктів з метою виявлення рис схожості чи відмінності.

Структуру порівняння як мовної моделі англійської та української мов становить поєднання трьох компонентів: а) суб'єкта порівняння – предмета чи явища, ознаки якого пізнаються, розкриваються за допомогою іншого; б) об'єкта порівняння – предмета чи явища, що має яскраво виражені і відомі ознаки; в) основи порівняння – ознаки в широкому розумінні цього терміна, яка лежить в основі порівняння і яка може бути й не вербалізована в окремих структурних типах порівняльних конструкцій, але при цьому зрозуміла з контексту.

Порівняльна конструкція функціонує в мові за наявності усіх її складників. Вирішальну роль у формуванні таких утворень відіграє показник порівняльних відношень, який забезпечує її цілісність.

В українській мові, на відміну від англійської, спектр засобів вираження порівняння ширший.

Як в англійській, так і в українській мові порівняння можуть становити собою окремі словоформи, порівняльні звороти та компоненти складних речень.

Отже, поняття порівняння позначається різними мовними одиницями. Поєднуючись у функціонально-семантичне поле порівняння, його одиниці можуть мати як різні, так і спільні функціонально-синтаксичні характеристики в англійській та українській мовах.

References:

1. Алефиренко Н. Ф. Фразеология в свете современных лингвистических парадигм / Н. Ф. Алефиренко. – М. : Элипс, 2008. – с. 258.

2. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Н. Д. Арутюнова. – 2-е изд. – М. : Языки русской культуры, 1999. – С. 89 – 100.
3. Брутян Г. А. Язык и картина мира / Г. А. Брутян // Филологические науки. – 1973. – №1. – с. 169.
4. Amosova N. N. Fundamentals of English Phraseology / N. N. Amosova. – L. : Leningrad uni., 1963. – P. 110 – 153.
5. Прадід Ю. Ф. Фразеологічна ідеографія (проблематика досліджень) / Ю. Ф. Прадід. – К., 1997. – С. 39 – 48.

Ясинська С.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32с

Експліцитні та імпліцитні засоби вираження згоди/відмови в англійській мові

Мовленнєві акти згоди та відмови посідають важливе місце в системі мови, адже вони допомагають налагоджувати контакт між співрозмовниками, висловлювати свої думки.

Згода та відмова традиційно поділяються на експліцитну та імпліцитну. Експліцитна згода/відмова виражається прямо та виходить з буквального змісту речення. Такий тип відповіді є зрозумілим та однозначним, а тому і найбільш розповсюдженим як у художній літературі, так і у повсякденному спілкуванні. Згідно з І. М. Рудик, для позначення експліцитної згоди/відмови використовуються однослівні (*yes, no, alright, absolutely, wrong, never*) та надслівні (*not on any account, not a chance, just what the doctor ordered, easy as pie*) комунікативи. Наприклад: “*And you've always lived in this one house?*” he asked. “*Always.*” В прикладі згода виражена експліцитно за допомогою однослівного комунікативу.

На відміну від експліцитної, імпліцитна згода/відмова виражається непрямо, без використання конкретних слів на позначення згоди або незгоди. Такі мовленнєві акти базуються на явищі імплікації: експліцитно передається один зміст, а імпліцитно закладається інший. Наприклад: “*You don't come from New York, do you?*” I said finally. “*Hollywood,*” she said. В цьому діалозі відповідь вказує на

обставини та умови, при цьому слова з прямим значенням згоди не використовуються, а отже, вона є імпліцитною.

Отже, експліцитна та імпліцитна згода та відмова можуть бути виражені великою кількістю мовних засобів і розуміння цих реплік, особливо імпліцитних, можливе лише в контексті певної ситуації. Варіанти вираження згоди та відмови є безмежними і залежать лише від мовленнєвих інтенцій того, хто говорить і тих емоцій, які він хоче передати у своєму повідомленні.

Філіпов Р.Ю.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ВПЛ-2-11

МОВЛЕННЄВИЙ ЖАНР: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД

Мовленнєві жанри, їх типи, структуру, особливості їх розвитку і взаємозв'язків у дискурсі вивчає один з розділів комунікативної лінгвістики – лінгвістична генологія.

Існує декілька лінгвістичних підходів до вивчення мовленнєвих жанрів: стилістичний, текстовий, комунікативно-прагматичний. У межах останнього набула популярності «модель мовленнєвого жанру» Т.В. Шмельової, яка пропонує такі категорії, що характеризують мовленнєвий жанр: комунікативна мета, концепції адресанта та адресата, диктум, комунікативне минуле та майбутнє, параметр мовного втілення [2].

Проте, висловлюється думка, що у цій «моделі» не представлена одна з найважливіших жанрових категорій. Такою категорією Ф.С. Бацевич вважає комунікативний смисл. Комунікативний смисл розуміється як інформаційний компонент спілкування, що формується у межах певного мовленнєвого жанру під впливом особистостей комунікантів, конситуації та ін. [1].

Отже, ми розуміємо мовленнєвий жанр як комунікативне явище, яке має мовленнєве вираження у процесі спілкування, є носієм комунікативного смислу (який може бути виражений як експліцитно на лексичному та синтаксичному рівнях, так і імпліцитно на прагматичному), і під впливом контексту комунікації формалізує соціальну взаємодію.

Вважаємо, що таке розуміння дає можливість застосувати до вивчення мовленнєвого жанру функціональний підхід, який об'єднує аналіз на лексичному, синтаксичному та прагматичному мовних рівнях.

Література:

1. Бацевич Ф.С. Речевой жанр и коммуникативный смысл // Жанры речи. Саратов: «Колледж», 2005. Вып. 4. Жанр и концепт. 440 с.
2. Шмелева Т.В. Модель речевого жанра // Жанры речи. Саратов: «Колледж», 1997. Вып. 1. 212 с.

СЕКЦІЯ №2

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

Артюх А.О.

НТУУ «КПІ», Факультет Лінгвістики, ЛА-31с

СОЦІАЛЬНІ РЕАЛІЇ США В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Реалії (національно-забарвлена лексика), що відбивають особливості життя народу-носія мови, найчастіше зустрічається у суспільно-політичній сфері. Така ситуація зумовлена тим, що в назвах географічних об'єктів, флори і фауни відображаються особливості природно-географічного середовища, в якому живе народ-носіє мови, а в назвах установ, органів влади, різних державних і громадських організацій відображені особливості державно-політичного ладу країни, соціально-політична структура суспільства, яке слугується цією мовою.

До суспільно-політичних реалій Г.Д. Томахин відносить наступні тематичні групи слів:

1. Державні символи та символи штатів, до яких належать герб, девіз, гімн та прапор;
2. Реалії, які пов'язані з Конституцією США;
3. Реалії законодавчої влади;
4. Агентства, тобто різні державні установи;
5. Державні службовці;

6. Судова система;
7. Уряд штатів та місцеве самоуправління;
8. Вибори;
9. Політичні партії та громадські організації.

Саме на такі мовні одиниці і явищі слід звертати увагу під час перекладу, адже вони переносять інформацію, що містить екстралінгвістичні дані, та наділені значним прагматичним аспектом. Політичний дискурс, в якому найчастіше зустрічають суспільні реалії, становить складнощі для перекладача, адже його адекватний переклад із високим рівнем передачі прагматики промови передбачає передачу мовою перекладу і соціокультурних особливостей, і особливостей ідіостилю мовця.

Батюта Т. В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група Ла-31с

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВИХ ПАПЕРІВ

Стрімкий розвиток політичних, економічних та соціально-культурних подій викликали значний інтерес до проблем міжкультурного спілкування. Для нашого дослідження особливий інтерес становить ділове спілкування та прагматичний аспект його реалізації, адже успішність ділового спілкування визначається не лише знанням предмету, але й комунікативною компетенцією.

Розгляд теоретичного матеріалу та аналіз ділової документації показав, що основна мета ділових документів полягає у врегулюванні правових відносин між суб'єктами. Тексти офіційно-ділового стилю вимагають чіткої документації тверджень, точності, логічності, однозначності сприймання позначуваних понять, економності формулювань та чіткої регламентації розміщення тексту.

У ході дослідження було також розглянуто комунікативно-прагматичні особливості ділового спілкування, основними елементами якого було виявлено суб'єкта, адресата та мету комунікації, які створюють певну прагматичну ситуацію. У світлі ділової комунікації, особливу роль відіграє принципом

антропоцентричності, який виражається у відносинах між адресантом та адресатом. У межах ділової комунікації прагматичне значення реалізується за допомогою об'єктивної та суб'єктивної модальності, яка виражається у різних типах речення, зокрема з метою волевиявлення, прагнення, вираження бажання, надання наказу чи розпорядження тощо. Крім цього прагматичний потенціал, закладений у документах виражається за допомогою мовленнєвих актів інформативного та неінформативного типів, серед яких вчені виділяють комісиви, перформативи, директиви, експресиви та ін.

Аналіз прагматичних параметрів англомовних документів є важливим для поглиблення знань про офіційно-ділову сферу діяльності. Перспективу вбачаємо в подальшому дослідженні мови з позицій комунікативно-прагматичного підходу, що сприятиме кращому розумінню механізмів побудови та особливостей реалізації офіційно-ділового дискурсу.

Васильцов Ігор

ПЕРЕКЛАД НЕОЗНАЧЕНО-ОСОБОВИХ РЕЧЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Сьогодні, у період стрімкого розвитку науки і техніки, спостерігається гостра потреба у передачі великої кількості фахової інформації з інших мов, а, отже, й у дослідженнях прийомів перекладу граматичних явищ науково - технічної літератури українською мовою.

Неозначено-особовий займенник *man* в реченнях німецької мови по-різному відтворюється при перекладі українською. Граматичні трансформації є невід'ємною частиною перекладацького процесу, тому, детально проаналізувавши ці зміни, нами виділено наступні способи перекладу речень даного типу.

Існують декілька способів перекладу неозначено-особових речень українською мовою:

1. Переклад безособовим реченням з предикативним прислівником

Специфічними у плані перекладу українською мовою виглядають речення, у яких підмет виражений неозначеним займенником *man*, а присудок складається з модального дієслова і інфінітива. Українською мовою воно перекладається

безособовим реченням з предикативним прислівником: *треба, можна, слід, необхідно*.

2. Переклад односкладною конструкцією інфінітивного типу

У німецькому оригіналі використовується кон'юнктив, але українською мовою він може перекладатись по-різному. Спонукальна модальність в цих реченнях виражається інфінітивною формою присудка. Це можна наглядно зобразити таким чином: *man + кон'юнктив = "слід" + інфінітив* - в рецептах, в приписах, інструкціях.

3. Переклад неозначено-особовим реченням

При перекладі неозначено-особовим реченням в обох мовах зберігається структура речення, тобто і в німецькій мові, і в українському перекладі використовуються неозначено-особові речення.

4. Переклад умовними реченнями

При перекладі умовними реченнями неозначено-особовий займенник *man* не перекладається. Він функціонує як підмет у німецькому оригіналі.

Дана тема має перспективи подальших досліджень адже можливо знайти доцільніші способи перекладу неозначено-особових речень українською мовою.

Венгровская Р.П.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕВОДА ЧЕРТЕЖЕЙ И СПЕЦИФИКАЦИЙ

Прежде всего, при анализе научно-технических текстов, а именно чертежей и спецификаций, следует обратить внимание на то, что данный тип научно-технической литературы характеризуются особым стилем, который отличает их от других типов текстов. При переводе таких текстов эта особенность создает дополнительные проблемы. Их стиль отличается определенными лексическими, грамматическими и стилистическими особенностями.

Наиболее типичным лексическим признаком данного вида литературы является насыщенность текста терминами и терминологическими словосочетаниями [1, с. 165]. Довольно часто значительные трудности возникают из-за того, что в лингвистическом аспекте термины имеют явление многозначности. Кроме

терминов, тексты чертежей и спецификаций характеризуются употреблением специальной технической фразеологии.

Если лексические различия в тексте очевидны, то в грамматическом плане они значительно менее отчетливы [1, с. 89]. Одной из самых заметных грамматических особенностей чертежей и спецификаций является большое количество различного рода распространенных сложных для передачи логических отношений между объектами, действиями, событиями и фактами, типичных для научного изложения.

Для преодоления этих трудностей переводчику следует, прежде всего, научиться идентифицировать такие проблемы, а также и уметь применять адекватные способы и приемы перевода тех элементов исследуемых текстов, которые вызывают наибольшие трудности.

ЛИТЕРАТУРА

1. Комиссаров В. Н. Особенности перевода научно-технических и газетно-информационных материалов / В. Н. Комиссаров. – М.: Высш. шк., 1990. – 253 с.

Демченко К. А.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

ПРАГМАТИКА АНГЛОМОВНИХ ТРОПІВ У РІЗНИХ ВИДАХ ТЕКСТІВ

Тропи як важливий атрибут художньої мови в цілому та як елементи конкретного тексту є компонентами знакової системи, до якої належить художня література. Як елементи знакової системи художнього тексту вони можуть розглядатися з точки зору трьох галузей науки про знаки – семіотики: семантики, синтактики і прагматики.

Тропи – це мовний зворот, у якому слово чи вираз вживаються у переносному значенні.

В основі тропу лежить співставлення двох понять, котрі ми розуміємо як близькі в якомусь відношенні. Таким чином, троп може реалізуватись тоді, коли в значенні двох слів, котрі ми хочемо вжити разом, є якась спільна ознака.

Найпоширенішими жанрами, в яких вживаються тропи, є художній, публіцистичний та рекламний.

Дослідження тропів на сучасному етапі зумовлено зростанням інтересу лінгвістів до антропоцентричних засобів мови, а саме тропів та їх різновидів. Лінгвістичний статус тропів є предметом дискусії лінгвістів і потребує уточнення ролі у реалізації прагматичної спрямованості текстів різних функціональних стилів.

Художня функція тропів полягає в тому, що вони допомагають виділити, підкреслити в зображуваному характері, явищі, предметі потрібну рису чи якість, тобто сприяють їх індивідуалізації.

Прагматична спрямованість зумовлює відбір мовних засобів, їх комбінування, впливає на вибір типу дискурсу і його форми, що повинні втілити завдання автора – інформувати адресата або спонукати його виконання предметно-практичної, інтелектуальної чи мовленнєвої дії.

Дідюк Л.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31м

КОРПУСНА ЛІНГВІСТИКА ЯК СУЧАСНИЙ НАПРЯМОК ПРИКЛАДНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

З розвитком інформаційних технологій відбулося стрімке поширення перекладацької діяльності що не тільки сприяє поширенню та зміцненню міжнародних зв'язків, а й розвитку сучасних технологій.

Прикладні лінгвістичні дослідження на сьогоднішній день набувають особливої актуальності у перекладознавчому аспекті.

Прикладна лінгвістика є напрямом у лінгвістиці, що орієнтується на суспільні потреби та опрацьовує практичні завдання, пов'язані з використанням мови. Найбільш активно розвивається зараз корпусна лінгвістика.

Корпусна лінгвістика є однією з галузей прикладних лінгвістичних досліджень. Корпусом називають інформаційно-довідкову систему, що базується на зібранні в електронній формі варіантів перекладу тексту. Засвоєні під час розробки лінгвістичного корпусу методи застосовні також в інших галузях філології.

Цікавим з точки зору перекладознавства інструментом є Паралельний корпус перекладів «Слова о полку Ігоревім»¹, що діє з лютого 2007 року. Проведення порівняння перекладознавчого аналізу за допомогою такого електронного ресурсу

¹ Паралельний корпус перекладів «Слова о полку Ігоревім» - електронний ресурс <http://nevmenandr.net/slovo>

як паралельний корпус перекладів оптимізує спроби віднайдення найкращих і найдавніших варіантів перекладу з-поміж усіх можливих. Детальний аналіз принципів побудови корпусних текстів доводить, що корпусна лінгвістика досліджує у різних мовах формування комп'ютерних корпусів текстів і максимально об'єктивно аналізує мовні явища в процесі живої комунікації.

Єсаулова Р.М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛН-01

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕДАЧІ РЕАЛІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ

Переклад реалій – це справа не тільки перекладацької техніки, а й перекладацького мистецтва. Для адекватного відтворення реалії потрібно бути не лише перекладачем, а, в якійсь мірі, і етнографом. Кожна реалія може передавати різну інформацію (денотативну, конотативну, національно-культурну), і в залежності від цього перекладачі по-різному відтворюють її семантико-стилістичні функції.

Перша умова адекватного відтворення реалії – глибоке знання їх. Перекладаючи твір з далекого часу або про далекі від наших, людські відносини, звичаї і події, перекладач змушений, використовуючи всі ресурси рідної мови, уявити собі, як було б названо цією мовою ті чи інші явища, якщо б вони існували в житті його народу. Коли в перекладача вже склалося вірне уявлення про реалію та її контекстуальне оточення, йому легше вирішити, як представити її своєму читачеві. Психологічно це нагадує той випадок, коли поняття уже є, а слова для нього ще немає.

Під час перекладу реалій у перекладачів виникає дуже багато труднощів. По-перше, для того, щоб максимально точно передати зміст реалії потрібно добре знати не тільки мову, а й історію, культуру, традиції країни, з мови якої ви перекладаєте. По-друге, реалії – це національно-зabarвлена лексика, яка має свій колорит, експресивність, смислове навантаження. Отже, при перекладі потрібно не тільки передати зовнішню форму слова, а й її національну маркованість і при цьому максимально зрозуміло донести її значення до реципієнта. По-третє, в мові оригіналу реалія ніяк не виділяється, для носіїв мови вона сприймається як дещо звичне, позбавлене експресивності та забарвленості. Тому перекладачеві потрібно

вірно виділити реалію з контексту та вирішити для себе: чи показати специфіку поняття та ”впасти в екзотику” чи зберегти звичність, але втратити специфіку.

Кікоть М.Ю.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛН-01

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМУ КАЛЬКУВАННЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ НІМЕЦЬКИХ ОКАЗІОНАЛЬНИХ КОНТАМІНОВАНИХ ЛЕКСЕМ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Калькування – це створення нового слова, словосполучення або складеного слова для позначення відповідного предмета на основі елементів і морфологічних відношень, які уже реально існують у мові перекладу.

Цей прийом активно використовується при перекладі контамінованих лексем, оскільки дозволяє зберегти лаконічність мови, не вдаючись до опису. Але частотність використання даного прийому при перекладі контамінантів невелика (4%), оскільки система німецької мови є більш гнучкою, і процес утворення контамінованих лексем є природнішим для неї. Саме тому для досить консервативної української мови не завжди є можливим копіювання будови німецьких контамінантів.

Und ewig droht die *Bundesratlosigkeit* . . . – І вічно загрожує *безпорадність Бундесрату*...

У даному прикладі перекладу утворилося словосполучення *безпорадність Бундесрату* (*Ratlosigkeit* + *Bundesrat*), що зумовлено тим фактом, що українська мова не тяжіє до створення складних слів у тій мірі, як німецька. Німецький контамінант відображає негативну оцінку, яка також передається українською мовою. До того ж вона підсилюється за допомогою мовленнєвого оточення. Таким чином, окрім виконання емотивно-оцінної функції вдається досягти втілення сугестивної функції, яка закладена в контамінанті.

Калькування є вдалим прийомом перекладу, але можливість його застосування вичерпана відмінностями у структурах вихідної мови та мови перекладу. Щоб

створити кальку, яка б повноцінно увійшла у мову перекладу та функціонувала там, необхідно дібрати адекватні змістові компоненти-відповідники та створити природню для обраної мови структуру з них.

Клименко Наталія

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32с

Conceptual analysis in translation of terminological vocabulary

The range of topical issues in linguistics includes integrated study of terminological vocabulary, patterns of its creation, their structural organization as well as analysis of systemic relationships between terminological units within certain term system. However, the emergence and development of the new trend – cognitive science of terminology – prompted the term to be treated not only as a linguistic sign, but as a cognitive construct or verbalized concept that reflects the subjective experience of researchers and appears as a particular model.

Based on the analysis of concepts, we can understand the nature of interconnection between scientific and conceptual picture of the world and hereby be able to arrange the knowledge of terminological unit at the level of consciousness.

Practical aspects of modern terminology imply organization and systematization of terminological systems based on conceptual analysis. Currently this method is applied by the variety of humanities: cognitive science, philosophy, linguistics, gender studies, culture, sociology, psychology and the theory of intercultural communication. This approach enables the concept to be examined not only as a phenomenon of certain science, but as a complex concept which addresses the issue of categorization and conceptualization of elements of a particular subject area.

Within the cognitive approach conceptual and frame-based analyses are being carried out. The latter allows to build a conceptual model of a terminological system, i.e. its frame – cognitive structure aimed to organize notions of the sphere of concepts. The whole set of interrelated concepts forms a separate terminological macroframe which provides a model of knowledge representation. It also may consist of frames and subframes which consequently display the hierarchy of concepts and the way these concepts are arranged.

Thus, in order to study terminological system thoroughly we shall resort to structural, semantic, morphological and conceptual analyses.

Кобка А.В.

НТУУ «КПІ»

Факультет Лінгвістики

група ЛА-04

ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЙ ФОРЕНІЗАЦІЇ ТА АДАПТАЦІЇ В ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ

Науковий дискурс – це вербалізований в тексті тип дискурсивної діяльності за сферою комунікації, мовленнєва взаємодія представників відповідної соціальної групи з метою реалізації статусно-рольових можливостей у заданих межах.

Лексичний склад наукового дискурсу загалом утворюється за допомогою слів із різноманітних шарів словникового складу мови (терміни, історизми, діалектизми, професіоналізми), що ставить перед перекладачем низку додаткових проблем – відтворення культурно-специфічного авторського і інтекстового хронологічно забарвленого «ідіолекту».

Очевидно, що розбіжності двох культур і мовних картин світу заважають передачі оригінального тексту іншою мовою без втрат. Обрана перекладачем стратегія «форенізації» з метою створення інформативно точного перекладу уможливить збереження «чужих» елементів вихідної мови при певній руйнації норм вторинної культури. Перекладач може обрати цю стратегію і для збагачення вторинної культури, але, зважаючи на досить велику кількість «чужих» елементів, виникає небезпека переобтяжити текст.

Обрана перекладачем інша стратегія «адаптації» також з метою створення інформативно точного перекладу пов'язана з пошуком функціональних чи культурних еквівалентів і викликає певну декультурацію і/або осучаснення, тобто втрату маркерів вихідної культури. Текст легко сприймається навіть пересічним читачем, у якого виникає хибна ілюзія знайомства з оригіналом, а не з перекладом. Стає зрозуміло, що для створення адекватного перекладу та для більш точної передачі суті оригінального повідомлення перекладачу слід синтезувати стратегії «форенізації» та «адаптації».

TRANSLATION OF THE TEXT EMOTIVENESS: ASPECTS, TECHNIQUES, PROBLEMS

The category of emotiveness is one of the major categories of any language. Emotions play one of the crucial roles in our lives, and the category of emotiveness is a formal representation of emotions in literary texts. Moreover, it is a special tool the author uses to create a completed image, to influence the reader and to reach the aim the text possesses. In order to create an emotive tone of the text authors use a range of techniques, available in the language he employs.

One of the most popular methods to create a necessary emotive tone of the text is the usage of emotionally-coloured words and word-combinations, that already in their nature imply the emotive perception to be created in the imagination of the reader.

While translating one is to use various syntactical structures, stylistic devices and non-verbal tools to express the emotiveness, stated in the original text. They are employed to create a necessary emotive tone, for the structures do not formally name the feeling the reader is to experience, though they give an extra emotive characteristic of the literary picture in general.

In order to reach the aim of the author while translating, translators use various transformations that are caused by the differences in the languages compared. Hence, the lexico-semantic and grammatical transformations are the most frequently employed while translating. In some cases the metaphrase translation prevails, which can be explained by a semantic similarity of the word and word-combinations and their corresponding units in the Ukrainian and English languages.

In conclusion we may say that it poses a huge challenge for a translator to adequately deliver all the aims of the original text. Therefore there is a large range of transformation one can employ in order to create a necessary image and the emotive tone of the literary text in the target language while translating.

THE IMPORTANCE OF IMAGE PRESERVATION IN THE PROCESS OF TRANSLATION OF AVIATION METAPHORIC TERMS

Despite the fact, that the presence of metaphor is not characteristic to science-technological literature, metaphoric terms are widely used in texts of the field of aviation. That is why it is necessary to investigate the metaphoric term within the aviation terminology.

The differences between Ukrainian and English aviation terminologies bring about certain problems in the process of translation, the reason for this lies in different world views. Having considered the most well-known classifications of translation ways of metaphoric terms performed by such linguists as V.I. Karaban, G.M. Diadiura, the 2 ways of translation were found out: with metaphoric and non-metaphoric word.

The translation of aviation metaphoric terms with non-metaphoric word is suitable when there exists no equivalent image in the target language, for example: «*dead air*» is translated as «*застійне повітря*», but not «*мертве повітря*», «*dead load*» – «*баласт*», not «*мертвий вантаж*», «*dead propeller*» – «*гвинт, що відмовив у роботі*». The word for word translation isn't proper in this case and can lead to misunderstandings.

But when it's possible to find a similar image in the target language, it's better to translate with metaphoric word, for instance: «*hybrid wing*» – «*гібридне крило*», «*dead area*» – «*мертва зона*», «*tail end*» – «*хвостовий наконечник*», «*nose gear*» – «*носове колесо шасі*». Such translation is much more desirable, as it preserves the beauty of the metaphoric term and enriches the terminological vocabulary of our language.

Finally, the task of a translator is to provide an adequate translation of metaphoric terms in the field of aviation. While translation the correct choice of transformation and the preservation of the metaphoric image are of great importance.

References

1. Дядюра Г.М. Функціональні параметри образності в науковому стилі (на матеріалі текстів природничих та технічних наук): автореф. дис. канд. філол. наук / Г.М. Дядюра. – К., 2001. – С.22.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В.І. Карабан. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 575 с.

Національний Технічний Університет України “Київський Політехнічний Інститут”,
факультет лінгвістики, група ЛН-01

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ТЕРМІНІВ В ГАЛУЗІ МАШИНОБУДУВАННЯ

Кожна область життя й знання характеризується своїм колом найменувань, якими слід оволодіти кожному, хто має з ними справу. Необхідність найменувань є елементарною умовою точності самої мови. Підкреслюючи важливість найменувань, слід звернутися до термінів.

Відомо, що говорячи про термінологію лінгвісти розрізняють: а) науку про терміни; б) фахову лексику в складі всіх слів мови або в) спеціальну лексику, котра обслуговує якусь певну галузь науки чи техніки.

Немає в лінгвістиці також і загально визнаної дефініції поняття "термін". Це зумовлено багатьма факторами. Термін є невід'ємним елементом певної системи, якщо під системою розуміти сукупність елементів цілого, між котрими існує обов'язковий та тривкий зв'язок. Таким чином, системність є одною з найважливіших умов існування терміна. Термін може існувати лише як елемент терміносистеми, якщо під останньою розуміти впорядковану сукупність термінів, які адекватно висловлюють систему понять теорії, що описують певну спеціальну сферу людських знань чи діяльності.

Специфіка термінів у тому, що вони однозначні у межах тієї термінологічної системи, в якій уживаються, не зв'язані з контекстом і стилістично нейтральні, наприклад: *die Mörtelleitung* - шланг будівельного розчину, *der Mörtelsand* - будівельний пісок та ін.

Виникнення і розвиток фахової лексики пов'язані зі спеціалізацією виробничої діяльності людей. Чим більше розвинена та чи інша галузь науки, техніки чи виробництва, тим більше вона має спеціальних термінів, тим багатша її термінологія.

Отже, термін - це слово або словосполучення, що виражає чітко окреслене поняття з певної галузі науки, техніки, мистецтва, суспільно-політичного життя

тощо. Специфіка термінів у тому, що вони однозначні у межах тієї термінологічної системи, в якій уживаються, не зв'язані з контекстом і стилістично нейтральні.

За словотворчими моделями терміни з галузі машинобудування розподіляються на такі три типи: перший - похідна лексика, а саме: перший - терміни, які утворені за допомогою суфіксації та префіксації, другий - складні слова та третій - терміни-словосполучення.

Як відомо, при перекладі будь-які лексичні одиниці розділяють на дві групи: перша - одиниці, в яких є еквівалент в мові перекладу, наприклад:

der Steuerschrank - *коробка управління*;

та друга - безеквівалентні одиниці; таких одиниць було знайдено чимало під час перекладу фахових текстів з галузі машинобудування.

Можна стверджувати, що одним з головних прийомів перекладу термінів є переклад за допомогою лексичного еквіваленту.

Лепошкіна С.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, ЛА-01

ГЕНДЕРНО-ЗАБАРВЛЕНІ СЛЕНГІЗМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ПЕРЕДАЧІ УКРАЇНСЬКОЮ

В залежності від середовища, мовець може обирати унормовану або не унормовану мову для здійснення комунікації. На вибір останньої, як ніщо інше впливає соціальна стать. Вживання сленгізмів обумовлене сукупністю соціальних факторів, які впливають на людину та засвоюються нею, формуючи новий тип статі – соціальний.

Метою даного дослідження є розгляд особливостей гендерно-маркованих сленгізмів, притаманних англомовному суспільству та пошук шляхів їх адекватної передачі українською мовою.

В процесі роботи було виявлено, що більшість гендерно-забарвлених сленгізмів перекладаються за допомогою еквівалентної заміни та описового перекладу. Переважну більшість гендерно-маркованих сленгових одиниць становлять одиниці жіночої номінації. Як було з'ясовано, найбільша кількість

сленгізмів жіночої номінації перекладаються за допомогою експлікації, а чоловічої – еквівалентної заміни.

Крім того, сленг представляє складність для перекладу, тому що деякі сленгізми можуть бути незафіксованими у словниках, враховуючи таку їх ознаку, як недовговічність та можливу тенденцію до зникнення. На вибір засобів вираження в мові перекладу безпосередньо впливає значення слова у контексті. Остаточний варіант перекладу повинен передавати не тільки семантичні відтінки слова, але й експресивно-стилістичну забарвленість слова.

У підсумку зазначимо, що існує багато думок з приводу пошуку способів перекладу сленгізмів, але спираючись на результати нашого дослідження робимо висновок, що під час перекладу сленгізмів необхідно: або шукати аналогічну лексичну одиницю в українській мові, яка володіє приблизно такою ж експресивністю, тобто застосувати еквівалентний переклад, або роз'яснювати значення, тобто застосувати описовий переклад.

Литвиненко М. І.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-03

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З АНІМАЛІЗМАМИ ЯК ОДИНИЦІ ЛЕКСИКО - СЕМАНТИЧНОГО РІВНЯ МОВИ

Кожна мова має свої характерні особливості, які відрізняють її від інших мов, має той лексичний запас, який несе в собі мудрість народу, що творив мову, його вірування, відбитки соціально - економічних, культурних умов життя, зрештою, менталітету. Саме таким джерелом життєвого досвіду народу є фразеологізми. Це лексично неподільні стійкі сполучення слів, які застосовуються для образного називання об'єктів довколишньої дійсності і мають надзвичайну силу експресії.

Розвиток багатозначності фразеологізмів з анімалізмами здійснюється шляхом переносу значення, назви. Історично другорядні значення є переносними, дуже часто фігуральними, але в теперішній час багато з них уже не усвідомлюються в своїй початковій якості. Семантична своєрідність цього зрощення полягає в тому, що в них завжди домінує компонент «назва тварини», виділяючись за рахунок протиставлення репрезентативного и фігурального значень. В силу свого семантичного багатства,

образності, лаконічності та яскравості фразеологія грає в мові дуже важливу роль. Особливо широко використовуються фразеологізми в усному мовленні, в художній і політичній літературі.

Отже, фразеологізми, які є предметом вивчення фразеології, являють собою складні мовні одиниці. За значенням вони прирівнюються до значення слова, а за формою нагадують синтаксичну конструкцію, речення. Проте лексичне значення значно відрізняється від фразеологічного, оскільки складники фразеологізмів втрачають своє пряме значення і внаслідок переосмислення утворюють нове значення – значення фразеологізму.

Мазуркевич К.Ю.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

ОДНОЧЛЕННІ НОМІНАТИВНІ РЕЧЕННЯ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД У НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Номінативні речення – це семантично елементарні прості речення, семантична спеціалізація яких полягає у ствердженні буття предметів чи явищ. Номінативні речення і англійської, і української мов – це структури з єдиним головним членом, що вміщає в собі двочленну думку, один елемент якої – поняття предмета, другий – поняття буття, існування цього предмета.

Аналіз особливостей відтворення українських номінативних речень в англомовних перекладах, і англійських речень цього типу в перекладах українською мовою, свідчить про те, що хоч номінативні речення англійської та української мов мають багато спільних структурно-семантичних характеристик, їх порівняно рідко використовують при відтворенні номінативних речень як в українських, так і англомовних перекладах. На думку В.Комісарова, у процесі перекладу важливу роль відіграють відносно стабільні міжмовні відповідники, стереотипні способи перекладу, які перекладач не створює кожного разу, а використовує їх у готовому вигляді тоді, коли певні форми оригіналу сигналізують про наявність відповідного змісту. Це створює значну економію зусиль мислення. Така стереотипність може призвести до механічного відтворення, яке не базується на самостійному процесі мислення. Схильність до стереотипності пояснює випадки відтворення

номінативних речень двоскладними навіть тоді, коли збереження форми оригіналу неможливе.

Номінативні речення в перекладах обома мовами найчастіше відтворюються двоскладними реченнями, в українських перекладах також безособовими та інфінітивними. У перекладі синтаксична компресія часто вимагає декомпресії (зі зміною типу речення чи в середині синтаксичної структури) і, відповідно, зміни структурного об'єму речення.

Matsaienko Y.G.

NTUU'KPI", the faculty of linguistics, group ЛА-31с.

TRANSLATION OF LOAN WORDS IN OFFICIAL AND POLITICAL CONTEXT

Language, being a complex system of systems, is constantly developing and prone to all kinds of alterations: lexical, grammatical, phonetic etc. The Ukrainian language, like other modern languages, is characterized by a high level of innovation, meaning both accepting loan words from other languages and developing new meanings of old terms. O. Styshov states: 'accepting loan words is one of the main sources of enriching Ukrainian language vocabulary' [2]. At the same time official and political discourse may be considered the most favorable context to accept innovations due to the fact that this is the sphere of international relations, multinational cooperation, legal collaboration and intercultural interaction. Komissarov insisted on paying particular attention to the translation of political terms as it plays a crucial role in the sphere of politics [1].

Analyzing the translation of 'The economist' articles, directives, decisions and conventions of EU, we developed advice for young interpreters and translators to apply in the course of their work:

1. In case a genuine Ukrainian term bears the same meaning to a loan word, a term should not be transliterated: *department* (USA) and *ministry, office* (UK) should be translated as *міністерство*.

2. An English term should not be translated with a Ukrainian word which sounds close to it (avoid being misled by 'translator's false friends): *US Administrations* stands for *уряд США*, not *адміністрація*.

3. Word-by-word translation should be avoided in case of encountering set expressions and phraseological units: *bread line* – *черга за допомогою з безробіття* instead of *черга за хлібом*.

4. The difference of American English and British English should be taken into consideration: *Congress* - *Конгрес* (US) /*Із'їзд* (UK); *Attorney General* - *міністр юстиції* (US) / *Генеральний прокурор* (UK).

5. Synonymous terms should be translated similarly: *Grand Old Party* = *Republican Party* - *республіканська партія*).

While loan words enrich the language and appear in it to nominate new notions and terms, their usage should be restricted and carefully considered giving preference to national equivalents.

Literature:

1. Комісаров В.М., Рецкер Я.І. Допомога з перекладу з англійської мови на російську / В.М. Комісарів, Я.І. Рецкер – М.: Видавництво літератури іноземними мовами, 1960. - 176 с.
2. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов – К.: Пугач, 2005. – 387 с.

Нагорняк О.О.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛН-01

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ

Багато товарів, що продаються в Україні, походять з німецькомовних країн і, як наслідок, супроводжуються відповідною рекламою, яку створили німецькі автори. Часто цю рекламу перекладають у нас дослівно, що іноді викликає нерозуміння в україномовного адресата, оскільки порушується головне правило перекладу: перекладене рекламне повідомлення повинно так само впливати на іншомовного адресата, як і оригінал.

Одна з проблем, з якою ще стикається перекладач німецькомовних текстів, полягає в тому, що у них часто вживаються іншомовні слова (англіцизми та

американізму) з метою збереження стилістично забарвлення оригіналу. Слоган ТМ «Mars» «*Mobile in mind! Mars macht mobil!*» перекладено прийомом цілісного перетворення українською мовою «*На старт! Увага! Марс!*». В перекладеному варіанті слогану втрачено іншомовне слово, але за допомогою гри слів, а саме використання сталого виразу «*На старт! Увага! Марш!*» із заміною останнього компонента на слово «*марс*», оскільки вони близькі за звучанням, було надано виразу властивості «*руху*», *мобільності*».

Рекламний текст через свою специфіку ніколи не потрібно перекладати дослівно, оскільки в цьому випадку він може втратити значення і силу свого впливу. При перекладі рекламних текстів іншими мовами потрібно враховувати етичні, психологічні й особистісні характеристики аудиторії і споживача, специфіку і культуру країни, для якої даний текст призначений, а також гендерну приналежність цільової аудиторії.

Труднощі для перекладу становлять також вживання скорочень у рекламних текстах та слоганах. Для перекладу такого слогану чи рекламного тексту перекладач повинен бути обізнаним у політичному, економічному чи фінансовому житті країни, з мови якої він перекладає та мови країни перекладу.

Осовець А.А.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

КАТЕГОРИЯ ВАЛЕНТНОСТИ НА ФОНЕ ПЕРЕХОДНОСТИ- НЕПЕРЕХОДНОСТИ ГЛАГОЛА

Теория валентности занимает одно из центральных мест в современных лингвистических исследованиях, утвердив свои позиции не только в аспекте изучения синтаксических компонентов. Сам термин сегодня трактуют как возможность совмещения единиц различных языковых уровней (как слов, так и морфем).

Главными направлениями исследования глагольной сочетаемости являются:

1) определение значения глагольных словосочетаний в определенном функциональном стиле (газетно-публицистическом, научном, текстах художественной литературы и т.д.);

2) выявление специфики лексического наполнения основных моделей сочетаемости глаголов в разных стилях.

Валентность намного точнее характеризует глагольную сочетаемость, чем переходность, которая не охватывает значения именительного падежа и не воспроизводит полной картины организации предложения. Системный анализ семантико-синтаксической категории валентности указывает на решающую роль в контексте синтагматического анализа предикатов. Ведь семантико-грамматические характеристики предикатного слова прогнозируют предикатное окружение.

Актуальность исследования и развития категории валентности заключается в том, что она заполняет пробелы, которые возникают в типологии переходности. Категория переходности есть неполной без исследования категории валентности.

Петрова Т. О.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛФ-01

TRANSLATION OF MANUAL AS A SPECIAL KIND OF TECHNICAL DOCUMENT

Translation of manuals or user guides is a fundamental element for any product manufacturing company. In today's global economy, almost every product is either sold internationally or reaches users who speak a different language. Whether you sell only in country where the product was made or abroad, having quality manual translations is a necessity. Currently, the sale of any product with unclear or incomplete instructions can, in addition to damaging the image of the manufacturer or distributor, bring about serious financial losses and even legal action. That is why this type of translations is extremely important to achieve that any machine, device or appliance be used according to its design.

Translation of user manuals would be greatly facilitated by the first-hand experience of the translator with the machine described in the user manual in order to check whether everything is sufficiently understandable. Additionally, visual experience and the opportunity to try the machine makes the description easier.

There are some lexical and grammar aspects of manuals:

- Present tense: “*When you click **Display**, the image displays on the screen*”

- Usage of “you” (the second person): “*You can enter a comment in the Comment field*”.
- Usage of special terminology: *software, settings, blending machine*.

The sections of a user manual often include: cover page; title page and copyright page; preface, containing details of related documents and information on how to navigate the user guide; contents page; guide on how to use at least the main functions of the system; troubleshooting section detailing possible errors or problems that may occur, along with how to fix them; FAQ (Frequently Asked Questions).

Піняйлова М.А.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛН-01

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ КООРДИНАТИВНОГО ЕЛІПСИСУ В ТЕКСТАХ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ

Еліптичні речення та конструкції є дуже важливою частиною публіцистичного тексту. Еліipsis є економним з точки зору засобів вираження. З їх допомогою текст містить експресивність, емоційність і в той же час виражає головну думку. А читач легко сприймає інформацію, що дозволяє повністю осягнути задумку тексту.

Еліптичні конструкції і речення використовуються для того, щоб уникнути надлишкової кількості підрядних чи інших синтаксичних зворотів. Знання прийомів перекладу дозволяє краще розуміти, аналізувати, і, отже, створювати еквівалентні висловлення мовою перекладу.

Аналіз вживання координативного еліпсису вказує на те, що він непоширений в текстах кореспонденції. Даний вид еліпсису найчастіше зустрічається в складносурядних реченнях, тоді як більшість статей написані простими поширеними або складнопідрядними реченнями. Найчастіше типи координативного еліпсису вживаються в статтях на соціально-культурну тематику та в цитатах, тобто в прямій мові; найрідше – в статтях про політику, економіку та науку. Це зумовлено особливостями та стилем написання.

Найчастіше при перекладі координативного еліпсису в текстах кореспонденції спостерігається ситуативне уподібнення, граматична заміна та модуляція. При дослівному перекладі координативний еліпсис виявлено і в мові, на яку перекладається. Проте, для досягнення перекладацької еквівалентності доцільно використовувати перекладацькі трансформації з максимально можливою повнотою перекладу інформації. В таких випадках пертворення форми вихідних одиниць може призвести до втрати координативного еліпсису в мові, на яку перекладають.

Подзігун Л.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-04

КАЛАМБУР ТА СПОСОБИ ЙОГО ПЕРЕКЛАДУ У ТВОРІ Л. КЕРОЛЛА «АЛІСА В КРАЇНІ ЧУДЕС»

Наше дослідження присвячене явищу каламбуру як різновиду мовної гри в англійських текстах та дослідженню шляхів перекладу каламбурів українською мовою. Каламбур набуває надзвичайного поширення, зокрема у художніх та публіцистичних текстах, але все ще є не до кінця вивченим і становить значні труднощі навіть для спеціалістів у галузі перекладу.

Проблема перекладу каламбуру, на нашу думку, на даний момент є недостатньо висвітленою у наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. У своїй роботі ми спираємося на дослідження С.І. Влахова, С.В. Флоріна, В.З. Саннікова, Н.П. Колесникова, Є.П. Ходакової та інших.

Під час роботи з каламбурами для віднайдення україномовних еквівалентів, перекладачу доводиться звертатися до перекладацьких трансформацій. Найпоширенішими такими трансформаціями є калькування, компенсація, прийоми смислового розвитку та опущення.

Було досліджено 203 одиниці, з яких авторські каламбури, побудовані на основі підміни образів народної творчості та авторських неологізмах – 70% (141 одиниця), каламбури на основі паронімії лексем та синтаксичних конструкцій – 11% (22 одиниці), каламбури на основі полісемії – 10% (21 одиниця), каламбури, засновані на омонімії – 6% (13 одиниць) та каламбури на основі антонімії – 3% (6 одиниць).

Щодо трансформацій, то у 94% випадків вживаються калькування та компенсація (49% та 47% відповідно). На інші ж 4% припадають прийоми смислового розвитку та опущення.

Пухлій М.М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31м

ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ГОЛОФРАСТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Голофразис – це оригінальний спосіб творення композитів з цілих сегментів мовлення (словосполучень або речень); як правило, лексичні одиниці, утворені цим шляхом, є okazіоналізмами, що передусім пояснюється їхнім обсягом. Обсяг голофрастичної конструкції в англійській мові не має обмежень, крім можливостей сприйняття та інтерпретації потенційним реципієнтом, а їх елементи, як правило, поєднуються за допомогою дефісів.

Існує думка, ніби такі конструкції важко піддаються перекладу українською мовою, що підтверджується наявними в перекладацькій практиці випадками повного їх опущення. Проте передача змісту таких екзотичних утворень засобами української мови все ж можлива, хоча і вимагає творчого підходу. Так, поширеною практикою є застосування до голофрастичних утворень граматичних трансформацій (додавань і перестановок): *man-meets-himself paradox* – парадокс людини, яка зустрічає саму себе. Не менш популярними є контекстуальні заміни, що дозволяють перетворити голофрастичну конструкцію на вже лексикалізоване слово (просте, афіксальне або складне) мови перекладу; при цьому перекладач передусім враховує важливі особливості семантики «проблемної» одиниці. Наприклад, про застосування функціонального аналога (заміни однієї реалії іншою) можна говорити у такому контексті: *sausage-in-a-bun* – перепічка. Не є винятком і експлікації, які, втім, буває важко відрізнити від поєднання додавань і контекстуальних замін: *not-exactly-sand* – пісок, котрий не був піском.

Отже, навіть нетипові для української мови голофрастичні конструкції цілком піддаються передачі за допомогою її ресурсів і можливостей.

*Садовська М.І.
НТУУ «КПІ»,
факультет лінгвістики,
ЛА-31 (с)*

SEMANTICS, STRUCTURE AND FUNCTIONING OF TERMS WITHIN SCIENCE FICTION TEXTS: ASPECTS OF TRANSLATION

The study of semantic and structural peculiarities of terms functioning within science fiction texts is of high interest nowadays, since the onrush of science and technology facilitates the penetration of this vocabulary in all the styles, including belletristic literature and hence, science fiction.

Belles-lettres literature is a specific branch within which terminology functions. As a result, scholars and translators are challenged with the necessity to scientifically research all the aspects of terminology, deviations while translating concrete piece of writing, since, there is a tendency among terms to step outside scientific meanings while used in fiction.

By reproducing characteristic features of the present epoch in artistic images, writers and translators cannot stay aside such a tendency, which reflects modern life. Terminology, correspondingly, finds a various use in poetry and prose, especially in science fiction.

However, translators face a challenge: adequately interpret an original text, preserving author's style peculiarities, including the minutest details which all together create bizarre artistic image. The key point here is to establish regularities of gradual familiarization of terms in science fiction – starting from using them in direct meaning and finishing by complete inclusion terms in belles-lettres text in form of tropes.

Thus, a translator should not only skillfully master both languages, and definitely be a writer himself, but also he should plunge into text itself, choose appropriate transformations in order to authentically interpret terms used and take into account all the possible nuances and shades of meanings for this very text.

Сергеева А.М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-02

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСКИХ ПРИСЛІВ'ІВ ТА ПРИКАЗОК

Відтворення прислів'їв і приказок складає особливу перекладацьку проблему. На відміну від одиниць, фразеологізмів, еквівалентних слову, у прислів'їв і приказок

образний зміст, тобто їх внутрішня форма звичайно зберігає свою значущість.

Звичайно, початкові реалії, пов'язані з виникненням

прислів'я, забуваються. Але двоплановість прислів'їв зберігається. Їх прямий

сєнс і сєнс іносказання співіснують. Тому перекладачу важливо передати обидва ці компоненти: і сєнс прислів'я, і її метафоричний зміст.

Найчастіше використовуються наступні способи відтворення прислів'їв та приказок:

1. **Повний відповідник** – метафора, поміщена в прислів'ях, спирається на ідентичні образи.

A friend to all is a friend to none. – *Друг усім не здружиться ні з ким.*

2. **Частковий відповідник** – коли прислів'я мови перекладу еквівалентне прислів'ю оригіналу по сєнсу, функції і стилістичному забарвленню, але розрізняється своїм образним змістом.

Birds of a feather flock together. – *Кулик вулика бачить здалека.*

3. **Описовий переклад** – переклад вільним реченням, яке б пояснювало значення іншомовної одиниці.

Love not at the first look. – *Щоб пізнати людину, треба з нею пуд солі з'їсти.*

Ретельно відібрана лексика і структура висловлювання дозволяють зазирнути у

внутрішній психічний світ зображуваної особистості з її настроями та

переживаннями і змалювати міжкультурну специфіку англійської та української

мов.

Сюткіна О.С.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32м

ОЗНАКИ КОНЦЕПТУ «ДУША» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРАХ

Як відомо, вивчення динаміки семантичної структури концепту *душа* вимагає розгляду особливостей його вживання в лексикографічних джерелах та актуалізації у творах художньої літератури. За результатами виконаного нами аналізу можна зазначити, що притаманною властивістю *душі* в українській лінгвокультурі є її природність (*природна душа, природність душі*). В англійській картині світу ознака «природності» концепту *spirit* протиставляється «натхненності», а концепту *soul* –

доповнюється ознаками свободи.

Важливо зазначити, що під час розгляду оцінних прикметників, які, як правило, поєднуються зі словами душа і дух, було виявлено протиставлення ознак цих концептів: дух – міцний, непереборний, душа – м'яка, ніжна (позитивна конотація), душа – черства, закам'яніла (негативні конотативні ознаки).

Характерними для концептів *душа*, *дух* і *spirit* є також ознаки «відродження» (*душа відродилась*, *his spirit has revived*).

Результати аналізу актуалізації концептів *дух* і *душа* в українській мові та *soul* і *spirit* – в англійській узагальнено нами в таблиці 1, у якій наведено набір виділених ознак, що формують відповідну групу в структурі кожного з концептів.

Таблиця 1. Ознаки концептів внутрішнього світу людини

Ознаки \ Концепти	Душа	Дух	Soul	Spirit
«Природність»	+	-	(+)	(+)
«Натхненність»	-	-	-	+
«Велич»	+	+	+	+
«Відродження»	+	+	-	+
«Внутрішній порив»	-	+	-	(+)

Як видно з таблиці, типовою ознакою семантичної природи поданих концептів є «велич», яка актуалізується в структурі усіх чотирьох концептів. Крім цього, концепт *душа* має такі властивості, як природність, відродження, *дух* має також ознаки здатності відроджуватися та внутрішнього пориву, для *soul* характерною є природність, для *spirit* – усі окреслені ознаки.

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що концепт «душа» є одним із центральних концептів англійської та української лінгвокультур, який разом з добром та істиною визначає найвищі цінності людства. Встановлено також, що найбільш поширеною сферою реалізації концепту «душа» є сфери людських почуттів та емоцій, психіки людини та її духовна сфера.

ПРОБЛЕМА СООТНОШЕНИЯ ЯЗЫКОВОЙ ЭТИКИ И ПОЛИТИКИ НА ОСНОВЕ АМЕРИКАНСКОГО И БРИТАНСКОГО ПОЛИТИЧЕСКИХ ДИСКУРСОВ

Табуницик Карина Сергеевна

НТУУ «КПИ», факультет лингвистики, группа ЛА-31с.

Реализация языковой этики в сфере политики является актуальным вопросом, изучением которого, занимается большое количество ученых, как украинских, так и зарубежных (Ю. Л. Гуманова, А. В. Аксютин, Н. Г. Комлев, В. Д. Рэймонд). Вопросы взаимодействия языка и политики нашли свое выражение в политическом дискурсе, и наличие в нем политической корректности.

Профессор философии Н. Г. Комлев определяет политическую корректность как «утвердившееся в США понятие – лозунг, демонстрирующее либеральную направленность американской политики, имеет дело не столько с содержанием, сколько с символическими образами и корректировкой языкового кода. Язык декодируется знаками антирасизма, экологизма, терпимого отношения к национальным и сексуальным меньшинствам» [1, с. 63]. Именно политическая корректность не терпит все те языковые единицы, которые задевают чувства, достоинство индивидуума и требует найти для них соответствующие нейтральные или положительные эвфемизмы, которыми они могут быть заменены.

Таким образом, чтобы в процессе взаимодействия между странами в сфере политики не возникало конфликта культур, необходимо уделять особое внимание вопросам и проблемам межкультурной коммуникации, и речевому этикету. Поэтому, вопрос о политической корректности и языковом такте, в последнее время, становится все более популярными объектами исследований на материале разных языков.

ЛИТЕРАТУРА

1. Белова А.Д. Американизм, американский политический дискурс/ А. Д. Белова. – М.: Наука, 1999.–153 с.

Peculiarities of translation of compound terms in the field of banking

Terms are widely used in the field of banking to denote services, equipment, operations etc. ensuring understanding of the same concepts by representatives of different bank systems. The topicality of the research is determined by the rapid development of the field which is inevitably connected with creation of new terms and growing cooperation among countries; hence, increasing necessity in multilingual communication.

The aim of investigation was reached by fulfilling tasks set and usage of such methods as comparative, semantic, structural and complex analyses. The following researchers have conducted investigations in the field of bank terminology: I.Kvytko, B.Holovyn, V.Leychik, I.Karaban, A.Kovalenko and others. Results of their findings were used in the course of the research.

There are several classifications of terms; however, classification on the structural principle serves the basis for the research. According to the structure, terms are classified into simple (one-root) and compound (multi-root, multi-word) terms. The latter is the issue under investigation.

According to I.Karaban, transformations are used to render the meaning of the term which is the primary goal for any translator. Descriptive translation, grammatical replacement, substantiation, generalization and transcoding are the most spread transformations.

In sum, compound terms have high semantic value generally having narrower meaning than simple terms; so that the translator should take into consideration all the constituent parts to provide translation of high quality.

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

При перекладі англomовних контрактів чи договорів дуже часто зустрічається ланцюг близьких за значенням термінів. Складність перекладу близьких, але все ж

таки різних юридичних понять полягає в тому, що їх синонімічні ряди містять близькі значення. Так, терміни *tax*, *duty* і *levy* мають у своїх синонімічних рядах спільне значення «податок». Таким чином, перекладачу доводиться мати справу одночасно і з синонімією, і з багатозначністю термінів, а тому, зіткнувшись із ланцюжком термінів, він повинен проявляти певну рішучість, обираючи для кожної ланки ланцюжка найбільш вдалий, на його думку, український еквівалент.

Також перед перекладачем постає ще більш складне завдання – переклад пар термінів, близьких за значенням. Розглянемо на прикладі двох пар, що часто зустрічаються у юридичній літературі, — *terms and conditions* та *in good order and condition*. В українському праві положення договору включають в себе права і обов'язки договірних сторін, які у вжитку називають "умовами", при цьому порушення будь-якого положення призводить до певних санкцій, штрафів, але не означає автоматичного розірвання договору. У англосакському праві таке положення розбивається на два види: ухвала (*term*) і умова (*condition*), причому порушення *term* приводить до того або іншого примушення його виконати, а ось порушення *condition* спричиняє за собою автоматичне розірвання договору.

Звідси можна зробити однозначний висновок: фразу *terms and conditions* слід перекладати як "ухвали і умови", а не як "умови".

Наявність близьких за змістом понять в англосакській юридичній літературі є соціокультурною особливістю, яку обов'язково слід враховувати під час перекладу. Так як європейська і англосаксонська системи права значно відрізняються одна від одної, варто обов'язково перевіряти слова англійської юридичної лексики та їх відповідність українському праву.

Юхименко Аліна Олександрівна

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-02

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІДИОМ, ЩО МІСТЯТЬ КОНЦЕПТ «FOOD»

Ідіоми завжди були цікавим об'єктом досліджень, оскільки явище ідіоматичності є достатньо суперечливим. У нашій роботі ми розглядаємо ідіому як об'єкт дослідження у лінгвістиці, як об'єкт змістового сприйняття і як об'єкт перекладу. Для його проведення ми використали 664 лексичні одиниці, вилученні з

різноманітних одномовних та двомовних словників. Способи перекладу ідіом стали предметом нашого дослідження.

Ідіома – це стійкий, неподільний, специфічний для певної мови вислів, який виражає єдине поняття, своєрідний фразеологічний зворот. За будовою ідіома є нерозчленовуваним словосполученням і властива лише одній мові, вона виявляє національний колорит, що втрачається при перекладі іншою мовою (водночас руйнується зміст ідіоми), широко використовується у художній літературі.

Повертаючись до предмету нашого дослідження слід згадати головні способи перекладу ідіом. Виділяють такі способи:

1. Переклад повними еквівалентами – 56 % усіх ідіом, що містять концепт «food»;
2. Переклад частковим еквівалентом – 26 %;
3. Калькування – 16%;
4. Описові переклад - 11%;
5. Компенсація – 6%;
6. Антонімічний переклад – 3%.

Протягом дослідження було встановлено, що існують такі перешкоди для адекватного перекладу безеквівалентної лексики, як специфічність семантики мовних знаків, несумісність «картин світу», що створюються мовою для відображення позамовної реальності та відмінності у самій цій реальності, у культурі та цивілізації носіїв різних мов.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАД СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ НІМЕЦЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕКСТІВ

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛН 01

Руденко Ірина

В результаті розвитку міжнародних контактів на всіх рівнях і завдяки їхній зростаючій інтенсивності, перекладацька діяльність у всіх своїх різновидах придбала небачений раніше розмах.

При перекладі синтаксичних конструкцій німецьких економічних текстів варто дотримуватися загальновідомої істини, що не можна перекладати іншомовну фразу слово за словом, а перш за все її необхідно перебудувати за законами рідної мови. На противагу німецькому реченню з фіксованим порядком слів українське речення

відзначається певною свободою. Поряд з тим, порядок слів у кожній фразі має звучати невимушено і рідною мовою. Завдяки цьому при перекладі спостерігаються, крім перестановки підрядного речення в межах складнопідрядного, й інші суттєві трансформації:

– заміна складних речень простим та навпаки:

Welche Gefahren für den Frieden dies in sich birgt, tritt immer deutlicher zutage. –
Все очевиднішою стає небезпека для справи миру;

– заміна підрядного речення дієприкметниковим зворотом:

Da der Betrieb solche Erzeugnisse exportiert, sorgt er für die Verbesserung ihrer Qualität. – *Експортуючи ці вироби, підприємство турбується про покращення їх якості;*

– заміна складного речення на безсполучникове:

Der zurückgelegte Weg bestätigt, dass der gewählte Kurs richtig ist. – *Прокладений шлях підтверджує: курс вибрано правильно.*

Отже, метою роботи перекладача є точна передача змісту тексту, який він перекладає, засобами мови перекладу. Кожен текст має свої стильові вимоги та характеристики, так само як і економічний текст офіційно-ділового стилю. Тексти галузі економіки особливо насичені складнопідрядними реченнями. Володіючи інформацією щодо особливостей економічних текстів та способами досягнення адекватності перекладу, можна здійснити правильний, грамотний, зрозумілий для реципієнта переклад.

Дизик А.О.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛН-01

ЯВИЩЕ КОМПРЕСІЇ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕКЛАДУ

Публіцистичний стиль вважається одним з найпрогресивніших та найбільш наближених до розмовного стилю. Саме тому, в текстах ЗМІ ми спостерігаємо розповсюджені мовні явища німецької мови. До таких, насамперед, відноситься явище компресії.

Необхідність компресії зумовлена насамперед, потребою спрощення мовленнєвої інформації задля її кращого сприйняття аудиторією. У публіцистичних

текстах компресія проявляється на всіх рівнях мови. Найуживанішими є такі способи компресії, як: еліпсис, апозіопезис, вживання корелятив синтаксичних одиниць, Partizip I та II, номіналізація, утворення блоків, абревіація.

Компресія як засіб перекладу – це особливий вид перетворень, який сприяє приведенню розгорнутих синтаксичних конструкцій до менш складного виду, здатних передавати той же обсяг інформації, що й повні розгорнуті структури. Перекладач, виконуючи переклад, повинен подолати ряд проблем, пов'язаних з рядом лінгвістичних та поза лінгвістичних факторів, серед яких необхідність передати інформацію в достатньому об'ємі. У зв'язку з цим ми можемо говорити про поняття декомпресії тексту поруч з компресією.

Завдяки прийомам компресії в публіцистичних текстах зберігається їх лаконічність та змістовність. Крім цього компресія допомагає автору статті досягти необхідного емоційного ефекту та впливу на реципієнта.

Перспективним видається більш детальне вивчення перекладацької компресії в порівняльному аспекті української та німецької мов в публіцистичному дискурсі, оскільки ця тема не є достатньо вивченою на даному етапі розвитку науки лінгвістики

Шахраюк М. Я.
НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, ЛА-01

ЯВИЩЕ СКОРОЧЕННЯ В МЕДИЧНИХ ТЕРМІНАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Зважаючи на те, що медична термінологія насичена складними чи складеними термінами, в англійській мові виникає тенденція до економії мовних засобів з метою забезпечення передачі максимальної кількості інформації за одиницю часу.

Метою даної роботи є дослідження поняття скорочення, визначення різниці між усіченням та абревіатурою, та систематизація методів їх перекладу.

Особливість перекладу абревіатур та усічень полягає в тому, що на початковому етапі, до застосування трансформацій, вони мають повернутися до кореляту (початкової форми). Перекладається лише повна форма, і, якщо це буде можливо, знову скорочується.

Під час роботи було виявлено, що більшість абrevіатур та усічень перекладається методом експлікації, тобто описовим перекладом (*CRA – монітор клінічного дослідження*). Це пов'язано з тим, що в англійській мові явище скорочення є дуже поширеним на відміну від української. Також дуже часто використовується транслітерація (*DTIC-dacarbazine – ДТІК-дакарбазін*), оскільки терміни підмови медицини є універсальні в своєму використанні через латинське походження. Виділяється така форма скорочення термінів як еліпсис. До них застосовується лексико-семантична трансформація, а саме конкретизація (*gastric (gastric ulcer) – виразка шлунка*).

У підсумку зазначимо, що для найбільш адекватного перекладу усічень або абrevіатур медичних термінів варто спочатку проаналізувати довідкові джерела для пошуку лексичного еквіваленту. Якщо він відсутній, то, повернувшись до кореляту, перекладати транслітерацією або калькуванням. У випадку, якщо адекватність перекладу не буде досягнуто таким способом, звертатися до описового перекладу, який повністю відобразить сутність та семантику терміну.

Maksymenko Y.K.

NTUU «KPI», the faculty of linguistic, group LE-04

NEOLOGISMS AND THEIR TRANSLATION IN SCIENTIFIC TEXTS

In recent decades we can make a conclusion that the vocabulary of any language is constantly updating, enriching, renewing. The main cause of neologism appearance is social and scientific progress: the emergence of new social and economic realities, discoveries in science and technology, achievements in the field of culture. The main characteristic feature of neologism is its novelty for the speaker. As soon as word is used, it loses its novelty and becomes common. Thus the term neologism is variable in time.

While conducting the investigation of neologisms on the basis of the online resources BBC News and Oxford Wordpower Dictionary we analyzed 400 English neologisms and found out that the main methods of neologism's translation are: transcription (*airbus - аеробус, label - лейбл, gamepad – геймпад*), transliteration (*browser – браузер, provider – провайдер*), descriptive translation (*native mode – режим роботи у власній системі команд*) and word to word translation (*commutator – коммутатор, indicator – індикатор*).

Translation investigation of neologism units is important because of the lack of knowledge in sphere and importance of the correct neologism translation to avoid different misunderstandings in the communication process.

Микуляк Ж.Г.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-11

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНИХ ТЕКСТІВ

До медичного перекладу відносять тексти загального медичного, фармацевтичного напрямків. Цей вид перекладу вважають найскладнішим із усіх спеціалізованих видів перекладу на сучасному етапі перекладознавства. процес перекладу медичних текстів включає в себе постійне порівняння тексту оригіналу із текстом, що перекладається. Перекладач медичного тексту в першу чергу ґрунтовно ознайомлюється та вивчає текст, далі на основі вивченого створює переклад. В результаті можна виділити два етапи в процесі перекладу медичних документів: етап витягу інформації з тексту оригіналу та етап вибору необхідних засобів та прийомів перекладу для того, щоб здійснити якісний текст перекладу.

Перший етап перекладу медичних текстів носить ще одну назву, а саме осмислення значення. Головним завданням перекладача при перекладі медичних текстів є розуміння лінгвістичного контексту. На основі цього розуміння відбувається відбір матеріалу, який має головне значення при переході до другого етапу перекладу. Важливо пам'ятати, що медичний переклад представляє собою складний інформаційний комплекс.

Для другого етапу перекладу медичних текстів важливим є втілення всіх перекладацьких здібностей. Перекладач на другому етапі визначає синтаксичну структуру та лексичну форму мови, яка використовуватиметься. Метою перекладача є досягнення повної еквівалентності та адекватності медичного тексту, що перекладається.

Характерною рисою медичного перекладу є наявність штучних оборотів мови, а також використання калькування та запозичення, що допоможе відобразити певні особливості одиниць іншомовного походження.

Існує тісний зв'язок між двома етапами медичного перекладу, тому що на другому етапі перекладач неодноразово звертається до матеріалів первинного тексту.

Нетреба Анастасія

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-03

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ КАЗОК

Національна специфіка знайшла яскраве вираження в етномовному компоненті народної казки. Відтворення семантики етномовного компонента казки ускладнюють лінгвоетнічні бар'єри.

Англійська казка представляє собою складний художній твір, при перекладі якого доводиться застосовувати різні творчі перекладацькі прийоми. Наприклад, на певних мовних ділянках українська казка може видаватися більш емоційною, ніж англійська, що змушує перекладача додавати при перекладі більш емотивні фрази.

Характерною рисою саме англійських казок є використання лексичних і граматичних архаїзмів, для перекладу яких застосовуються різні лексичні трансформації. Наприклад, лексичні архаїзми часто передаються за допомогою українських лексичних одиниць, а граматичні архаїзми, такі як давні англійські присвійні займенники або флексії, вилучаються, що повністю відповідає нормам граматики і стилістики англійського тексту оригіналу та українського тексту перекладу.

В якості паралельних повторюваних конструкцій в англійській мові найчастіше вживаються підрядні речення часу й умови, однорідні члени речення і частини складносурядних речень, з'єднані сполучником «*and*», часові перфектні форми, побудовані за формулою *hardly...when*, та інверсії.

Складнопідрядні речення часу та умови передаються або аналогічними українськими складнопідрядними реченнями, або складносурядними реченнями, за допомогою членування речень та трансформації генералізації.

Перфектна форма, яка є відсутньою в українській мові, передається за допомогою різних українських синтаксичних конструкцій та трансформацій.

Інверсія, яка в українській мові не є стильоутворювальним фактором, також підлягає трансформаціям.

ЗАПОЗИЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

В процесі тривалого історичного розвитку англійська мова у той чи інший спосіб запозичила значну кількість іноземних слів, які проникли в словниковий склад мови. Жодна фахова мова не може існувати ізольовано, тому запозичає терміни із різних мов. На думку Т. Панько, І. Кочан, Г. Мацюк, творення нового терміна відбувається завдяки використанню: старої, наявної у мові назви для позначення певного наукового поняття, іншомовних слів для найменування нових понять, словотворчих моделей для творення нових назв, словосполучень для найменування наукових понять.

При перекладі запозичень можуть використовуватися всі прийоми, але не всі вони однаково застосовуються в різних випадках. Різниця в їх застосуванні пояснюється нерівним ступенем необхідної точності та експресивності перекладу в різних сферах. Головним прийомом перекладу термінів словосполучень є переклад за допомогою лексичного еквівалента. **Еквівалент** – стала лексична відповідність, яка повністю відповідає значенню іншомовного слова-терміна. Терміни, які мають еквіваленти в рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі. Еквіваленти утворюються шляхом транскрибування (*computer, electrolyte*) або транслітерації (*electrode, collector*). **Транскрибування і транслітерація** – способи перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її форми за допомогою букв мови перекладу. При **транскрибуванні** відтворюється звукова форма іншомовного слова, а при **транслітерації** – його графічна форма (буквений склад).

Також широко використовується прийом описового перекладу. **Описовий переклад** – це такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово, словосполучення, термін чи фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням, яке адекватно передає зміст цього слова або словосполучення (*maisonette* – квартира в двохрівнях; *wail* – автомобіль з високими динамічними якостями).

Запозичення також підлягають іншому лексичному прийому перекладу – **калькуванню** – передачі не звукового, а комбінаторного складу слова, коли складові частини слова (морфеми) чи фрази (лексеми) перекладаються відповідними елементами мови перекладу. Калькування застосовується при перекладі як однослівних термінів, так і термінологічних словосполучень (*substation* - підстанція, *flame - holder* - стабілізатор полум'я). Велика кількість запозичень є серед реалій або загальнокультурної лексики, тому що запозичення займає центральне місце серед способів загальнокультурної номінації. Вибір способу перекладу залежить від наявності варіанту перекладу в приймаючій мові. Освоєні слова мають закріплений варіант перекладу і використовуються як загальноживана лексика (*canoe* - каное, *tortilla* - тортилья).

Проаналізувавши всі способи перекладу запозичених одиниць ми прийшли до висновку, що більшість запозичених слів англійської мови уже мають еквівалент в українській. Інші в переважній кількості перекладаються шляхом транскрибування, тому цей спосіб вважається найбільш популярним та доцільним при перекладі запозичень з англійської на українську мову.

Хребтова А.В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-04

СПІЛЬНЕ І ВІДМІННЕ У ВЖИВАННІ СЛІВ-АМАЛЬГАМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Слова-амальгами – це утворення лексичних одиниць, при якому нове слово виникає у результаті злиття повної основи одного твірного слова зі скороченою формою другого або ж злиття двох скорочених основ вихідних слів. Семантика нового слова повністю або частково вбирає в себе значення компонентів, що входять до його складу.

В англійській мові розрізняють таку класифікацію слів-амальгамів відповідно до їх структурного типу: повні слова-амальгами, часткові та “гаплогли”, або “накладні” . Слова-амальгами вживаються у багатьох сферах вживання: побут; засоби масової інформації; реклама; наука; мистецтво, література; космонавтика та авіація; медична сфера. Використання сучасних слів-амальгамів у мові стало

звичним, скільки завдяки їм можна значно скоротити та стисло передати інформацію, компактно побудувати мовленнєві твори, саме тому їх часто вживають у рекламі, засобах масової інформації, у розмовній мові.

В англо-українському перекладі повинні враховуватися такі особливості сучасної англійської мови: утворення слів за допомогою конверсії, слів-амальгамів, синтаксичного словоскладання. Перераховані способи словотвору більш характерні для англійської мови. Для подолання труднощів при відтворенні українською мовою слів, утворених цими способами словотвору використовуються перекладацькі трансформації калькування, транскодування, напівкалькування з транскодуванням та описовий переклад. Слова-амальгами зустрічаються у всіх класах слів, однак, за невеликим винятком, складні слова у англійській мові – це іменник, дієслова або прикметники. В українській мові – це іменники, прикметники та прислівники.

Висоцька В. В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32м

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СКЛАДНОСТРУКТУРНИХ АБРЕВІАТУР У СФЕРІ «ЕЛЕКТРОНІКА»

Сфера електроніки багата на складноструктурні аббревіатури, про що свідчить наше дослідження. Із науково-технічних словників сфери електроніки методом суцільної вибірки ми взяли 500 складноструктурних аббревіатур, які були досліджені і проаналізовані.

За комплексною класифікацією, зазначених аббревіатур, на основі доробок вчених і наших, ми розрізняємо 6 моделей, а саме: модель подвійної аббревіатури, модель з елементом тире, модель із знаком як елементом, модель з елементом цифри, модель часткового скорочення аббревіатури та модель додаткового знаку.

Найчастотнішою моделлю складноструктурних аббревіатур в сфері «Електроніка» за запропонованою класифікацією є модель з елементом тире. Ми розглянули 227 складноструктурних одиниць цієї моделі: (*AL - PUR - COM (All-purpose communication system- Мережа зв'язку загального призначення)*). Не менш частотною є модель із знаком як елементом (111 одиниць): (*CAD/CAM/CAT (Computer-aided design, computer-aided manufacturing, computer-aided testing -*

Автоматизоване проектування, виготовлення і дослідження продукції). Зустрічається модель подвійної аббревіатури (62 аббревіатури): (*EE-MOS (Elevated-electrode metaloxide-semiconductor-МОП-структура з виступаючими електродами)*). Були випадки вживання моделі часткового скорочення аббревіатур (39 одиниць), наприклад: *P-pulse (Positionpulse- Позиційний пульс)*. Нами, також, було розглянуто модель з елементом цифри, що налічує 36 аббревіатур.

Найменш використаною моделлю за зазначеною класифікацією у сфері електроніки являється модель із додатковим знаком, нами було знайдено 25 складноструктурних елементів аббревіатур цієї моделі. Наприклад: (*D&SM (Dressed-and-standard-matched- струганий зі стандартним шпунтом)*).

Таким чином, складноструктурні аббревіатури мають різну сферу застосування.

Карлаш А.О.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-04

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО СЛЕНГУ

Усезростаюча роль політики й політиків у світі, перебування їх у центрі уваги засобів масової інформації, співпраця політичних структур і мас-медіа, активізація виборчого процесу, а відповідно і загострення конкурентної боротьби між політиками та політичними силами, що у свою чергу привело до необхідності ефективного впливу на суспільну свідомість - ці фактори в значній мірі зумовили інтерес до проблем політичного сленгу.

Сленг це сукупність лексичних одиниць, які часто розглядаються як порушення норм стандартної мови. Це дуже виразні, іронічні слова, що служать для позначення предметів, про які говорять в повсякденному житті.

Вживання сленгу переслідує певну мету: відбиває настрої молодшого покоління мовців, служить засобом дотепів і гумору, подає явище описово, допомагає заволодіти чужою увагою, уникнути кліше, підкреслити додаткову рису явища, полегшити спілкування.

Політичний сленг використовується в публічних виступах політиків, заявах політиків, політичних оглядачів та коментаторів, публікаціях у ЗМІ, матеріалах спеціалізованих видань, що мають справу з різними аспектами політики.

Функції політичного сленгу: ідентифікаційна, маніпулятивна, комунікативна, емоційно-експресивна та оціночна.

Політична мова – це насамперед інструмент, що використовується у боротьбі за владу й статус. Його прикладна функція особливо виразно виявляється під час передвиборних кампаній.

Шкуренко Н.С.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-04

ПРОБЛЕМА ПОРОДЖЕННЯ (ПРОДУКУВАННЯ) МОВЛЕННЯ

Породження (продукування) мовлення є складним інтенційно, інтерактивно й ситуаційно зумовленим психічним процесом формування висловлення на підставі мовної здатності людини, її мовної, комунікативної та культурної компетенції. Над вивченням цієї теми працювало багато науковців, таких як: О. Залевська, Н. Хомський, Л.Виготський і С. Рубінштейн, О.Селіванова та багато інших. У межах генеративістської концепції породження мовлення трактується як взаємодія універсальної вродженої бази, лексикону мови, артикуляторно-перцептивної та концептуально-інтенційної систем. Оскільки внутрішнє мовлення є усвідомленням мовцем власного фонетичного плану, то моніторинг висловлення здійснюється шляхом слухання мовцем свого мовлення і через систему розуміння передається до концептуалізатора.

Щоб донести якусь інформацію до слухача, розповідач формує мотив своєї доповіді. Мотивом мовленнєвого висловлення може бути або вимога, або звертання інформаційного плану, пов'язане з контактом. До цього ж можна додати мотив, викликаний бажанням чіткіше сформулювати свою власну думку. Мотив як поштовх до здійснення мовленнєвого акту визначає подальше формування мовцем задуму висловлення.

Формування задуму висловлення є етапом, який визначає його зміст, коли тема висловлення вперше відділяється від реми. При цьому індивід починає усвідомлювати способи перетворення суб'єктивного смислу в систему розгорнутих і зрозумілих усім мовленнєвих значень. Ці дві частини, тобто тема і рема, й утворюють вихідну думку, систему тих зв'язків, які потенційно повинні фігурувати в майбутньому висловленні.

Преснякова Маргарита Олексіївна

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-22

TRANSLATION OF PROPER NAMES

Nowadays Ukraine progresses towards European standards and it is extremely important to introduce our country on the international market in an appropriate manner. Qualitative translation is one of the guarantees of success. Considering affiliation with foreign partners, it would be necessary to consider business and individual aspects. So in business aspect we pay our attention to peculiarities of conveying the names of:

- companies (E.g. Associated Biscuit Manufacturers – англійська компанія по випуску хрустких коржиків «Ессошіейтед біскіт менюфекчерерз»; Укргазпром – Ukrainian Ukrhazprom natural gas importing and extracting body);
- hotels (E.g. The Royal Court Hotel – готель «Роял корт»; the Westin Hotel (Calgary, Canada) – Калгерський готель «Вестін» (Канада); Лисянський готель «Колос» – the Lysyanka Kolos Hotel);
- streets (E.g. Dean Street – Дін-Стріт; Midland Park Road – вул. Мідланд-парк роуд; бульвар Лесі Українки Lesya Ukrainka Avenue);
- trade unions (E.g. International Ladies Garment Workers – Об'єднана профспілка робітників по пошиттю жіночого верхнього одягу США і Канади; профспілка робітників гірничорудної промисловості України – Ukrainian Mines Workers Union or Ukrainian Miners).

In individual aspect we put emphases on new tendencies in translation of:

- Ukrainian «Г» and «Ґ» into English;
- Russian and Ukrainian names (in comparison);

- foreign names (E.g. Даг Хаммаршельд – Dag Hammarskjold (as in Swedish); Шарль де Голль – Charles de Gaulle (as in French)).

Луговая Анна,

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32(с)

VERBALIZATION OF GENDER STEREOTYPES BY MEANS OF PHRASEOLOGY IN THE ENGLISH LANGUAGE

The question of gender gains more interest in the field of linguistics nowadays. It caused the emerge of gender linguistics which studies ways of the verbalization of gender stereotypes.

Gender aspect in language is studied through the analysis of gender stereotypes which basically are general ideas of masculinity and femininity (that means the internal and external features, and patterns of behaviour). Such stereotypes are studied both in the formal layer of language (phraseology, clichés) and colloquial (analysis of connotative meanings of language units).

Gender in language is expressed not only by the lexical unit “sex”, but also by different linguistic forms based on the attitudes to gender (associations, stereotypes). The role of language is not only to show the gender division but also to point to gender differences. Verbalization of gender stereotypes is studied in two ways: 1) as the direct reflexion of gender, using linguistic resources and 2) considering such phenomena as “female” and “male” languages.

In the English language several means are used to express gender stereotypes: 1) lexical means: neutralization of female nouns and adjectives (*homemaker, household executive, household engineer, domestic engineer*; euphemisms, and the specific features of “male” and “female” languages (*adorable, sweet, lovely, charming, divine* – “female” adjectives, and *great, terrific, cool* – “male” adjectives); 2) syntactic means: tag question (*John is here, isn't he?*) and question-answer structures; and 3) phraseological means. The last ones are the most interesting for the analysis and we categorize them as following: a) idioms with the stereotype of appearance (*The fairest rose is soonest withered.* – *Краса зав'яне*); b) idioms with the age stereotype (*Old goat.* – *Старий дід*); c) idioms with the

social stereotype (*Mama's boy; a sissy.* – *Матусин синок.*); d) idioms with the psychological stereotype (*Big girl's blouse/ Yellow belly.* – *Боягуз.*)

Саган Ольга

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-03

СОМАТИЧНІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

Соматичні фразеологізми представляють в сучасній англійській мові одну з найчисельніших і найпродуктивніших груп у фразеології. За підрахунками Л.В.Чурсіной, вона становить близько 15% фразеологічного фонду мови.

Термін «**соматизм**» (від гр. *soma (somatos)* – тіло) – це засіб позначення явищ, що відносяться до сфери тілесності. Вужче, соматизм – це термін, що охоплює всі форми однієї з невербальних мов – соматичної мови, що включає жести, міміку, пози, вирази обличчя людей і різноманітні симптоми душевних переживань і станів. Існують такі пособи перекладу соматичних фразеологізмів:

- **Повні еквіваленти** – це еквіваленти, що співпадають за значенням, лексичним складом, образністю, стилістичною спрямованістю та граматичною структурою (*Achilles' heels* – Ахіллесова п'ята).

- **Часткові еквіваленти** – містять **лексичні** (відрізняються лексичним складом) або **граматичні** (відрізняються від оригіналу числом або порядком слів) розбіжності при збереженні адекватного значення, стилю, змісту.
looking surly as a bear with a sore head – надувшись як сич на сову (лексичний)
horse and foot – кіннота і піхота (граматичний еквівалент)

- **Безеквівалентний (описовий переклад)** – пояснення, порівняння, описи, тлумачення фразеологізмів, що не мають еквівалентів у мові перекладу (*have eyes at the back of one's head* – все бачити, підмічати).

- **Калькування або дослівний переклад** – особливо необхідний, коли образ, що міститься у фразеологізмі є дуже важливим, а його заміна іншим образом не дасть достатнього ефекту (*wash one's hand of* – умити руки).

- **Буквалізм** – дослівний переклад, що спотворює зміст висловлювання (*Christ's foot!* – боже мій!, батечки!)
- **Обертональний переклад** – це своєрідний випадковий елемент, що використовується для перекладу фразеологізму лише в даному контексті.

СЕКЦІЯ №3 ІСТОРІЯ ПЕРЕКЛАДУ

Гладка О. М.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-22

МАРК ТУЛЛІЙ ЦИЦЕРОН – ПЕРШИЙ ТЕОРЕТИК ПЕРЕКЛАДУ, ПОЕТ, ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ, ОФОРМИТЕЛЬ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ

Марк Туллій Цицерон належить до тих історичних постатей, чия діяльність і чия культурна спадщина вже протягом багатьох століть привертає увагу дослідників. Він був не лише великим оратором, філософом, поетом і політичним діячем, а і першим теоретиком перекладу. Вклад Цицерона у розвиток перекладу та культури взагалі важко переоцінити: хоча він ніколи і не вважав себе перекладачем, його переклади збагатили латинську мову, а в його працях були порушені питання, багато з яких ще досі обговорюються і вирішуються науковцями.

Цицерон був одним з перших, хто зрозумів складність і багатогранність перекладацької діяльності і протиставив їй первинні категорії. Він чітко розмежував вільний і дослівний переклад. У своїй передмові до перекладу промов Есхіна та Демосфена «Про вінок», відомий також як трактат «*De Optimo genere oratorum*» («Про найкращого оратора»), Цицерон писав, що він намагався не перекласти текст дослівно, а донести до латиномовного читача головну мету, адже, за його словами, текст слід перекладати не як товмач, а як оратор. У цьому трактаті великий оратор давнини вперше обґрунтовує ефективність вільного перекладу. Недоліки дослівного перекладу Цицерон також висвітлював у філософській праці «Про межі добра і зла». Він пише, що немає сенсу перекладати тексти дослівно, що іноді краще підібрати для того чи іншого слова синонім або зворот, який буде мати те саме значення, але буде краще підходити у даному випадку.

У різні періоди свого життя Цицерон і сам займався перекладацькою діяльністю. Він переклав з грецької астрономічну поему Арата «Phaenomena», твір Плутарха. Відомо, що Цицерон перекладав «Протагора» і частину «Тімея» Платона, працю Ксенофонта «Про прибутки». Він також перекладав вірші великих грецьких поетів і вставляв їх у свої твори.

Соцька Оксана Юріївна

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-22

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ТЕХНІКА КИРИЛА ТА МЕФОДІЯ

Основою історії перекладу є література. Отже, роль перекладачів надзвичайно важлива. Серед перекладачів релігійних текстів на слов'янські мови варто виділити постаті братів Костянтина та Михайла, у духовному світі відомих як Кирило та Мефодій, котрі були творцями слов'янської азбуки, проповідниками християнства, першими перекладачами книг на слов'янську мову (IX ст.). Актуальність розгляду їхньої перекладацької техніки зумовлена вагомих внеском братів - реформаторів у сферу перекладу, їх творчий доробок заклав основи сучасного перекладознавства.

Основою мови перекладів Кирила та Мефодія є слов'янський солунський, так званий південномакедонський діалект, на якому говорили колишні салонікійські племена: драгувіти, сагудіти, важніти та смоляни. Цим діалектом розмовляли люди на їхній батьківщині – місті Салоніки.

Створення «глаголиці» було тяжкою працею. Азбука враховувала всі особливості звуків слов'янської мови. Слов'янські просвітителі знайшли можливості для передачі властивої грецьким текстам складної структури речень засобами живої слов'янської мови, про що свідчать нещодавно проведені мовознавцями дослідження.

Діяльність, а особливо перекладацька техніка Кирила та Мефодія, має значний вплив на розвиток слов'янської писемності і літератури, тому що саме вони стали новаторами, котрі надали перевагу писемним згадкам, аніж усним, склавши старослов'янську азбуку та ввівши в обіг першу літературну мову слов'ян.

СЕКЦІЯ №4

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Бабченко О.Є. , Іськова Л. Л. ПО-11, ПБФ

Learning Spanish for Business Communication

Modern language trends, which were caused by the processes of globalization have affected Spanish. With the help of the internet an opportunity to introduce the Spanish language has become easier, and it has allowed foreign video, reference and educational literature to enter people's lives. Spanish for professional purposes began to be taught and can be learned through media and professional information resources, professional communication. The main objective of teaching the Spanish language acts to develop and strengthen good knowledge, the way people perceive and transmit the conceptual and terminological component communication in determining the specificity of a particular profession. Teacher uses a modern approach to language teaching profession:

- a certain level of knowledge of basic concepts and professional issues;
- consistent use of multimedia tools to simulate the professional environment ;
- a free professional speech to the situation as much as possible to bring the lesson to a professional situation ;
- accessible and understandable to present the material , to be able to interest his lesson and encouraged to self-training ;
- present the material is not just like "dry" theory, based on its own experience and examples to demonstrate the shortest path to the study of language;
- be able to present the basic concepts and rules of using associations.

To conclude, I can say that this project allows you to use your professional knowledge. It gives particularly the opportunity to learn the language in a short period of time. In my opinion such projects ought to be like the most.

References:

1.Guseva I.V. Language Testing in Practice: On communication in Spanish / I.V. Guseva - MGIMO (Moscow Order of Labor Red Banner Institute of International Relations) Press,2013.-271p.

2.Larionov M.V. Spanish textbook with elements of business communication (for for beginners) : Textbook / M.V.Larionova., N.I.Tsareva., A.Gonsales Fernandes.-M.: High School,2005.-383p.

3.Murzin Y.P. Learning to overcome the typical difficulties in translation: Philology at MGIMO: Collected scientific. works. - № 49 (64) / Ed. Editor G.I. Gladkov. - M. MGIMO (University) Ministry of Foreign Affairs of Russia, 2013. - 190 p.

Горбатюк О.А.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32с

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Використання мережі Інтернет під час вивчення іноземної мови є надзвичайно розповсюдженим. Освоєння методів та навичок роботи з Інтернет-ресурсами надає викладачеві можливість покращити навчальний процес, урізноманітнити, осучаснити методи та прийоми викладання, підвищити мотивацію до вивчення предмета. Для студентів це можливість брати участь у он-лайн тестуванні, конкурсах, вікторинах, олімпіадах, листуватися з однолітками з різних країн, брати участь в чатах, відеоконференціях.

Застосування Інтернет-мережі як засобу навчання іноземної мови реалізує багато цілей і завдань навчального й виховного процесу. Навчальні цілі передбачають оволодіння знаннями, уміннями, навичками; розвивальні – розвиток інтелектуальної, емоційно-вольової та діяльнісно-поведінкової сфери особистості; виховні – формування наукового світогляду, моральної, художньо-естетичної, екологічної культури тощо.

Використання інформаційних Інтернет-ресурсів допомагає більш ефективно вирішувати низку завдань: формувати навички читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі; удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет; удосконалювати вміння монологічного й діалогічного висловлення на основі проблемного обговорення матеріалів мережі; поповнювати свій словниковий запас; здійснювати пошук та відбір необхідної інформації відповідно до поставлених задач і потреб; розподіляти інформацію на головну та другорядну.

Таким чином, використання нових інформаційних технологій забезпечує індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей студентів, їхніх схильностей, збагачуючи їхню соціокультурну компетенцію, знімають психологічний бар'єр перед вивченням іноземної мови через установлення між культурних зв'язків у віртуальному просторі.

Клименко Наталія

НТУУ КПІ, факультет лінгвістики, ЛА-32с

СИТУАТИВНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ПРОДУКТИВНА СТРАТЕГІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

В умовах швидкого розвитку міжнародних відносин, а отже потребі у володінні іноземними мовами виникає необхідність пошуку ефективних форм і методів організації навчального процесу, переосмислення цілей, змісту, прийомів та засобів навчання. Відтак, процес навчання іноземних мов базується на таких основних теоретичних принципах: комунікативна спрямованість; ситуативність і тематизація; домінування ролі вправ; урахування особливостей рідної мови; врахування вікових особливостей учнів; взаємопов'язаність усіх видів мовленнєвої діяльності. Актуальність такої стратегії насамперед зумовлена потребами сучасного суспільства, а саме практичною вмотивованістю. Тож найбільш продуктивною стратегією побудови процесу навчання є комунікативний підхід. Оскільки рівень оволодіння іноземною мовою характеризується умінням вільно оперувати мовним матеріалом на вимовному, лексичному, граматичному рівнях, тож пріоритетними

характеристиками процесу навчання мають бути: цілеспрямованість, продуктивність, самостійність, динамічність, інтегрованість.

Ситуативність мовлення є однією з найважливіших психологічних особливостей діалогічного мовлення та одним із основних принципів навчання говоріння. Під час педагогічної практики, готуючись до проведення занять, ми розглядали ситуативність як засіб мовленнєвої стимуляції, як умову розвитку мовленнєвих навичок, позаяк саме ситуативність зумовлює постійну зміну предмета розмови, обставин, завдань, конкретизуючи мовленнєву дію і предметно-змістовний план мовлення.

Тож в процесі навчання іноземної мови для вдосконалення лексичних та граматичних навичок, розвитку вміння учнів ініціативно розпочинати діалог, реагувати на репліки співрозмовника та спонукати його до продовження розмови необхідно моделювати комунікативну ситуацію, що реалізується в рольових та ділових іграх.

Пашковська В. В.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-32м

БАЗОВІ ДИДАКТИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ НАВЧАННЯ

Дидактику розглядають не як окрему науку, а як розділ педагогіки вищої школи, що вивчає питання змісту, методів, форм і технологій підготовки майбутнього фахівця. Серед основних концепцій слід виокремити три дидактичні системи: традиційна, педоцентристська та сучасна.

У традиційній системі навчання головну роль відіграє саме викладання, тобто безпосередня діяльність викладача. Традиційна дидактична система визначається наступними поняттями: управління, регламентація, правила, розпорядження, керівна роль викладача; метою було становлення та розвиток інтелектуальних вмінь, уявлень, понять, теоретичних знань.

Суть педоцентристської концепції полягає у тому, що увага зосереджена на “вивчанні” — діяльності того, що вчиться. Ця концепція базується на теорії педоцентризму Дж. Дьюї. В цій системі було виокремлено наступні етапи: відчуття труднощів, їх виявлення та визначення, висування технік їх вирішення

(формулювання гіпотези), формулювання висновків, які ґрунтуються на передбаченому вирішенні (логічна перевірка гіпотези), подальше спостереження і експерименти, які слугуватимуть для спростування чи прийняття гіпотези.

Сучасна дидактична система заключається в тому, що викладання та вивчання разом складають процес навчання, а їх багатогранні взаємозв'язки є предметом дидактики.

Дидактика як розділ педагогіки вищої школи є теоретичною основою організації процесу навчання, в тому числі і навчання іноземних мов.

Табуниця Карина Сергеевна

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31с

ЭФФЕКТИВНОСТЬ СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Стремительное развитие образования в высших учебных заведениях требует проведения научных исследований в процессе изучения иностранных языков. Сама проблема выбора эффективного подхода для изучения иностранного языка является актуальной и нашла свое отображение в многочисленных работах как отечественных, так и зарубежных ученых. Для выбора эффективных методов обучения необходимо исследовать теоретические основы многочисленных подходов в процессе образования.

Основные подходы в изучении иностранных языков: 1) когнитивный подход, который предусматривает использование знаний человека для эффективного обучения; 2) бихевиористический подход определяет освоение иностранным языком, как сформированностью реакций на иноязычные стимулы; 3) инновационный (нетрадиционный подход) предусматривает позитивную мотивацию приобретения знаний, дает возможность более целенаправленно реализовать индивидуальный подход в образовании; 4) интуитивно сознательный подход предполагает овладение иностранным языком, учитывая модели в интенсивном режиме с последующим осознанием их значения; 5)

сознательно-познавательный подход направляет деятельность на усвоение правил использования лексико-грамматических моделей [6].

На сегодняшний день, вопрос обучения иностранному языку является достаточно актуальным среди студентов, так как такие знания способствуют развитию общей эрудиции, что является одной из важнейших предпосылок обеспечения способности к межкультурному общению и достижения в нем взаимопонимания.

ИНТЕРНЕТ РЕСУРСЫ:

1. <http://www.langust.ru/method.shtml>

Телегіна К.І.

НТУУ «КПІ», факультет лінгвістики, група ЛА-31м

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчально-виховний процес сучасного ВНЗ наразі активно упроваджуються інтерактивні методи навчання. Слово "інтерактив" залучене з англійської мови від слова "interact", де "inter" - взаємний і "act" - діяти. Таким чином, "інтерактивний" - здатний до взаємодії, діалогу.

Інтерактивне навчання - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету - створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність. Це різновид взаємонавчання, де і студент, і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, які чітко розуміють, чим вони займаються, активно аналізують те, що знають, вміють і здійснюють. Особливість інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес здійснюється за умови постійної, активної взаємодії усіх його членів.

Вчені-дослідники, вчителі-новатори вважають, що у центрі уваги сучасної освіти мають бути не стільки навчальні предмети, скільки способи мислення і діяльності студента. Вольфовська Є.Г. підкреслює значення інтерактивних вмінь як таких, що забезпечують гармонійне і творче входження особистості у суспільне життя. Г. Сазоненко визначає інтерактивне навчання як багатомірне явище, оскільки «воно

розв'язує одночасно три завдання: навчально-пізнавальне, комунікативно-розвивальне і соціально-орієнтаційне».

Інтерактивне навчання передбачає: активну взаємодію, взаєморозуміння всіх учасників процесу навчання; рівноправність викладача і студентів як суб'єктів навчального процесу, сприяє виробленню соціально важливих навиків роботи в колективі.